

Upravništvo: Ljubljana, Knafljeva 5
— Telefon št. 3122, 3123, 3124,
3125, 3126.
Inseratni oddelk: Ljubljana, Šelen-
burgova ul. — Tel. 3492 in 2492.
Podružnica Maribor: Grajski trg 7.
Telefon št. 2455.
Podružnica Celje: Kocanova ulica 2.
Telefon št. 190.
Računi pri post. ček. zarodih: Ljub-
ljana št. 11.842, Praga čisto
78.180, Wien št. 105.241.

JUTRO

Izhaja vsak dan razen ponedeljka.
Naročnina znaša mesečno Din 25.—
Za inozemstvo Din 40.—

Uredništvo:
Ljubljana, Knafljeva ulica 5. telefon
3122, 3123, 3124, 3125, 3126. Maribor,
Grajski trg št. 7. telefon št. 2455.
Celje, Strossmayerjeva ulica št. 1.
telefon št. 65.

Rokopisi se ne vračajo

Karpatska Ukrajina

Malokdo je še pred nedavnim v Evropi izven Podunavja poznal to malo deželico ob Karpatih, to neznatno pokrajino, ki niti ni imela svojega imena, niti zgodovinskega niti sodobnega. V časih stare predvojne Ogrske je malokdo vedel, da tu biva ljudstvo, ki ne pripada Madžarom, ki govori jezik one velike družine, ki sega od karpatskih gozdov tja do obrežja Tihega oceana. Prvikrat za moderno dobo je »veleizdajniški« proces v Marmaroški Sihoti opozoril na ljudstvo bivajoče v temnih karpatskih gozdovih dolin in pobočjih, ki je bilo ta čas po posameznikih navezalo stike s posamezniki stare carske Rusije. V teku vojaških operacij svetovne vojne, v prvi dobi, ko so sprva zmagovite carske armade prodirle v Karpate preko njih do obrobja široke ravnine ob zgornji Tisi, je postala dežela v drugi znana, toda domala povsem brez zveze s tem, kar se tiče njenega nacionalnega značaja. Zato je bilo za Evropo vsekakor toliko kot povsem neznanost, ko se je pojavila na mirovni konferenci v Parizu kot pokrajina, ki naj se priključi Češkoslovaški republiki. Evropa je vzel novo ime na znanje kakor toliko drugih imen, drugih dežel in držav, ki so se pojavile na novih političnih kartah ter vzbujale negotovost povprečnega evropskega zapadnjaka, ki se z novimi neznanimi imeni kar ni mogel sprijazniti, kaj šele da bi mogel ohraniti v spominu, kake vsebine so novi politični teritoriji in kje ležijo.

V teku dvajsetih let svobodnega novega življenja je Podkarpatska Rusija, ali kakor jo hočejo sedaj prekrstiti, Karpatska Ukrajina komaj dajala Evropi povzročila, da bi obračala nanjo svojo pozornost. S katastrofo Češkoslovaške se je situacija tako rekoč brez nje spremenila. Dasi najmanjši del republike, je vendar postal središče največjega zanimanja in interesa zanj ni poenolaj niti posled, ko so se že doletile nove meje. Tudi je podoba, da za nobenega od mejnih sektorjev Češkoslovaške ni bilo toliko dejanske borbe, toliko diskusij, ki so se seveda odigravale za kulisami in katerih vsebina in potek bosta postala znana nemara šele po mnogih letih, kakor za usodo in meje te dežele.

Današnja situacija jako dobro karakterizira novo proglašeno ime Ukrajine namesto dosedanjega Rusije. V zamenjavi teh dveh imen je silno mnogo vsebine, je kar ves nacionalnopolitični program. Tudi staro ime je pomenilo program, bi se moglo k temu pristaviti, toda vendarle s primerom rezerv. Zakaj ob zaključku svetovne vojne, ko se je ujavljalo ime Podkarpatske Rusije, je bila tradicija stare ruske dobe, ki je enako kakor v Ukrajini tudi beloruske in maloruske dežele imenovala kratko malo ruske, še močna. Ukrajina je kot nacionalnopolitično ime šele dobivala oni značaj in pomen, kakor ga ima danes, in komaj se je dalo sklepati, da bo ostalo za trajno. Vse je bilo, še v toku, borba med »Ukrajinci« in »Rusi«, ki se je tako rekoč v posameznikih vršila že dolgo, je zajela mase prav za prav samo v avstrijski vzhodni Galiciji, s krepkim sodelovanjem dunajske cesarske politike in z izrazito protirusko ostito in smerjo. Te smeri se je sprito tega držalo nekaj avstrijskega, dasi bi bilo zelo napak, ako bi kdo trdil, da je bila s tem obsežna že vsa pomembnost in vitalnost ukrajinskega gibanja. V Rusiji se je šele po vojni ukrajinstvo začelo uveljavljati v množici, v upravi in široki civilizaciji. V dobi, ko se je ustanovljala nova češkoslovaška država, je bilo vse to, še v toku in uvedba imena Podkarpatske Rusije je pomenila samo nadaljevanje tradicije, ki je prav takrat prehajala v kritični stadij. Nihče ni mogel pričakovati od nove republike, da se bo v tem pogledu postavila na aprorno stališče ter skušala usmerjati razvoj v določenem pravcu. Zakaj jasno je bilo, da bo odločitev o tem, ali rusko ali ukrajinsko, padla drugje, v starih ukrajinskih deželah, v veliki Ukrajini. Zato je napačno, ako se tu in tam čuje mnenje, kakor da bi bila praška politika pomenila program, ohraniti za vsako ceno rusko smer. Briga Praga na primer za ukrajinsko prosveto je bila toliko in tako uspešna, da ni treba še posebej dokazovati, kako je bilo češko stališče dejansko nevtralna politika, ki je pripustila prirodnemu razvoju prosto pot, da se uveljavljati in prinese odločitev v okviru naznačenih splošnih pogojev.

V Podkarpatski Rusiji sami je bilo jako deljeno razpoloženje glede nacionalne politične smeri. Še ob koncu, malo pred katastrofalnim začetkom češkoslovaške politike, se je pri ljudskem glasovanju o šolstvu pokazalo, da je v deželi orientacija v ruskem smislu še vedno v prevladu.

Ko se je proglasilo ime Karpatske Ukrajine, je postalo na mah jasno, da

ČEHI IN SLOVAKI SO SE SPORAZUMELI O ZAČASNI NOVI USTAVI

Razen zunanjih, vojaških in skupnih finančnih bodo po novem sporazumu ostale skupne še prometne zadeve — Začasna ustava bo uzakonjena še ta teden

Praga, 15. nov. h. Po večtedenskih posvetovanjih in pogajanjih je danes naposled prišlo do sporazuma glede ureditve ustavno-pravnega položaja Slovaške in glede fuzije čeških strank.

Pogajanja odbora šestorice in zastopnikov Slovaške, so bila zaključena danes ob 14. s sporazumom po katerem se tako zvani žilinski sklepi Slovačkov vključijo v državno ustavo. Sporazumom je bil sestavljen za to potrebni zakonski predlog, ki je bil predložen predsedniku vlade generalu Surovemu kot vršilcu dolžnosti predsednika republike in pa vladi, ki bo sklepala o teh predlogih na jutrišnji izredni seji ministrskega sveta. Zaključnim pogajanjem so prisostvovali v imenu Slovaške ministri Turčanski in Teplanski, poslanca Sokol in Sidor ter senator Mederle, Češko pa so zastopali predsednik poslanske zbornice Malypetr, bivši minister Josip Černý za agrarno stranko, bivši minister Mičoh za obrtno stranko, dr. Ježek za narodno zajednico inž. Nečas za socialne demokrate, dr. Hlavka za narodne socialiste in msgr. Stašek za češko ljudsko stranko.

Osnova začasne slovaške avtonomije so žilinski sklepi, odnosno predlogi slovaške ljudske stranke. Ti predlogi so bili po dolgotrajnih pogajanjih sprejeti v celoti. Izvršene so bile same nekatere juristične in stilistične korekture, jedro teh predlogov pa je ostalo popolnoma nespremenjeno, tako da bo ustavno zakonodajna politika avtonomija Slovaške. Skupna bodo samo ministrstva za zunanje zadeve, za narodno brambo, za skupne finance in po naknadnem sporazumu tudi še prometno ministrstvo, dočim preidejo vsi ostali resori javne uprave v delokrog slovaške samouprave. Zakonskemu načrtu je priključena obširna podrobna obrazložitev.

Parlamentarni krogi ocenjujejo ta sporazum kot pomembno dejanje za prenosno državo in za obnovu normalnega javnega življenja. Čeravno gre le za začasno ureditev politično pravnega položaja Slovaške, se vendarle že izraža v tem tudi smernica za končno rešitev, do katere bo prišlo v okviru nove ustave. Končni načrt za novo ustavo bo izdelan ob sodelovanju zastopnikov češkega slovaškega in podkarpatskega političnega življenja.

Jutri se bo prvič sestal okrnjeni parlament

Na podlagi tega sporazuma je predsednik vlade general Surov v izvrševanju funkcij predsednika republike sklical narodno predstavništvo za 17. november. Narodnemu predstavništvu bo predložen samo ta zakonski načrt, o katerem bo takoj razpravljala ustavno-pravna komisija, ki bo nato predložila svoje poročilo v dokončno sklepanje poslanske zbornice, odnosno senatu. Na tem zasedanju narodno predstavništvo ne bo razpravljalo o nobenem drugem predmetu. Kar se tiče volitev novega predsednika, zatrjujejo nocoj v poučnih krogih, da bo narodno predstavništvo v to svrhu sklicano k novemu zasedanju za prihodnji teden. Kot edini resni kandidat za novega predsednika republike velja še vedno zunanji minister dr. František Chvalkovsky.

Položaj narodnega predstavništva je sedaj že razčiščen. Po razveljavitvi mandatorov onih senatorjev in poslancev, ki so se izselili iz republike šteje poslanska zbornica namesto dosedanjih 300 samo še 231 poslanec, senat pa namesto 150 le še 117 senatorjev.

Strnitev čeških strank

Istočasno je bil dosežen tudi sporazum glede likvidacije dosedanjih političnih strank in o osnovanju nove narodne državne stranke. O tem so se danes popoldne sporazumeli zastopniki agrarne, narodno-socialistične, obrtne in češke ljudske stranke ter narodne zajednice. Češka ljudska stranka bo jutri popoldne definitivno sklepala o svoji likvidaciji in o priključitvi k novo osnovani stranki. V novi stranki se bodo združile celotna agrarna, celotna obrtna, celotna ljudska stranka in narodna zajednica ter pretežni del narodno-socialistične stranke. Poleg te stranke meščanske sredine bo osnovana še narodna delavska stranka, v katero se bodo združili socialni demokrati in manjši del narodno-socialistične stranke.

O drugem potovanju Chvalkovskega v Berlin

Praga, 15. nov. AA. (Havas). Vesti o potovanju zunanjega ministra Chvalkovskega v Berlin tukaj niti ne zanikujejo niti ne po-

trjujejo. O priliki zadnjega bivanja Chvalkovskega na Dunaju je nemški zunanji minister Ribbentrop izrazil željo, da bi se kmalu zopet videla. Možno je, da je te dni dostavila nemška vlada Chvalkovskemu bolj določen poziv, vendar pa merodajni krogi o tem ne dajejo nikakih informacij. Verjetno pa je, da položaj, v čigar osredju sta bližnja parlamentarna debata o slovaški avtonomiji in izvolitve predsednika republike, še ni toliko jasen, da bi dovolil odhod morebitnega predsednika republike. Če bo treba, bo parlament posvetil svoje seje ob koncu tedna samo izglasovanju nove začasne ustave, ki se nanaša na slovaško avtonomijo, predsednika pa bi izvolil šele v začetku prihodnjega tedna.

Se mejna pogajanja?

Praga, 15. nov. o. V zvezi s potovanjem zunanjega ministra dr. Chvalkovskega v Berlin se je zvedelo, da se bo s pristojnimi nemškimi činitelji pogajal o nekaterih mejnih vprašanjih, o katerih nemško-češkoslovaška razmejitvena komisija ni dosegla končnega sporazuma.

Zamenjava premoga med Nemčijo in Češkoslovaško

Celina, 15. novembra v. Med Nemčijo in Češkoslovaško je bil danes sklenjen sporazum glede medsebojnih dobav premoga in koksa. Nemčija bo dobavila Češkoslovaški mesečno 20.000 ton trnega premoga in vse potrebne količine koksa. Češkoslovaška pa Nemčiji potrebne množine rjavega premoga iz ostravskega revirja.

Nemški konzulati v ČSR

Berlin, 15. nov. AA. Vlada namerava namesto dosedanjega konzulata v Bratislavi odpreti generalni konzulat. Protig tega bo ustanovljen v Moravski Ostravi konzulat, v Brnu pa podružnica konzulata.

Slovaški begunci

Praga, 15. nov. o. Iz Bratislave poročajo, da so se pričeli v množicah zatekati tja begunci iz krajev, ki so jih zavzeli Madžari. Begunci se zbirajo v Bratislavi v obupnem stanju in zahtevajo od oblasti podporo ter zaščito. S seboj niso utegnili prinesiti ničesar, razen obleke in obutve. Madžarski kmetje so po odhodu češkoslovaške vojske pričeli pustošiti po njihovih hišah. Mnogo beguncev so tudi fizično napadli. Posebno hudo so bili prizadeti češki in slovaški kolonisti na žitnem otoku, ki so jih vse zapodili. V Bratislavi se je doslej zbralo okrog 2000 beguncev iz teh krajev.

Neresnični alarmi iz Karpatske Ukrajine

Hust, 15. novembra. AA. ČTK: Iz krogov vlade Karpatske Ukrajine sporočajo: Poljski listi so objavili izjavo, ki jo je dal bivši minister Karpatske Ukrajine Fencik. Po tej izjavi bivšega ministra Fencika, ki se je postavil v službo Madžarske, je baje 15.000 oboroženih in dobro organiziranih Rusinov, ki se bore proti češki vojski.

Priprave za pogreb Kemala Atatürka

Pogrebne svečanosti v Carigradu bodo v soboto — Pri Ankari bodo zgradili ustanovitelju nove Turčije velik mavzolej — Novi zunanji minister dr. Stojadinović

Ankara, 15. novembra. d. Truplo pokojnega predsednika republike Kemala Atatürka je še vedno na mrtvaškem odru v Carigradu, v bivši sultanovi palači Dolma Bagdže. (Vest, da so krsto s truplom že odpeljali proti Ankari, je bila netočna). Jutri bo dovoljen dostop prebivalstva v palačo. Defiliranje mimo krste bo trajalo v petek do popoldne. Pogrebne svečanosti v Carigradu se bodo pričele v soboto ob 9. dopoldne. Prisostvovali jim bodo predsednik vlade, člani narodne skupščine, višji državni funkcionarji, konzularni zbor, zastopniki univerze, vojaštvo vseh vrst orožja, šolska mladina in drugi. Truplo

Fencik je dalje izjavil, da je 500 vasi Karpatske Ukrajine poslalo nemški in italijanski vladi spomenico, v kateri zahtevajo izvedbo plebiscita. Resnica pa je ta, da vlada na vsem ozemlju Karpatske Ukrajine popoln mir. Preostali člani terorističnih skupin in tolp so se razkropili v gozdove, kjer jih zasleduje žandarmerija.

Budimpeštanski radio poroča, da vlada v Hustu zmeda, v vladnih krogih pa opozarjajo, da v vseh pisarnah in oblasteh teče delo normalno, ter ponovno poudarjajo, da v državi vlada popoln mir. Na vesti, da razen radijske ne obstoji druga zveza med vzhodnim in zahodnim delom Češkoslovaške, pripominjajo, da 10. novembra normalno funkcionirajo vse telefonske in brzojavne linije.

Nemško svarilo Madžarom

Berlin, 15. novembra. h. Današnji listi se bavijo z madžarskimi načrti glede Podkarpatske Rusije. Pri tem citirajo pisanje madžarskega tiska, ki napoveduje nove teroristične akcije v Podkarpatski Rusiji v namenu, da bi se tam izzvali nemiri in neredi ter tako omogočila intervencija Madžarske. Nemški listi pa odločno svare Madžare pred politiko izvršenih dejstev in poudarjajo, da so meje, ki so bile določene na Dunaju, dokončne in jamči za nje poleg ostalih velisil tudi Nemčija, ki ne bo dopustila nikomur, da bi te meje samostalno spreminjal.

Kralj Karol v Londonu

Angleška prestolnica je priredila včeraj rumunskemu kralju veličasten sprejem

London, 15. nov. br. Rumunski kralj Karol je prispel danes popoldne v spremstvu prestolonaslednika Mihaela in zunanjega ministra Petresca Comnena v Dover, kjer ga je v imenu angleškega kralja pozdravil vojvoda Kentski. Med vožnjo skozi Rokavski preliv je bila tako gosta megla, kakor je že več let ne pomnijo. Zato so bili odrejeni najstrožji varnostni ukrepi. Angleški rušilec, na katerem je potoval kralj Karol, je spremljalo več drugih vojniških ladij in dve eskadri vojniških letal.

Po pozdravu v Dovru se je kralj Karol s svojim spremstvom odpeljal z dvornim vlakom v London, kjer mu je bil na kolodvoru prirejen izredno svečan sprejem. Rumunskega kralja je sprejel in pozdravil angleški kralj Jurij, navzoči pa so bili tudi člani vlade z min. predsednikom Chamberlainom, zastopniki diplomatskega zbora, angleške vojske in mornarice. S kolodvora se je kralj Karol v spremstvu angleškega kralja odpeljal v Buckinghamsko palačo, kjer bo stanoval za svojega bivanja v Londonu. Nocoj je bil svečan banket v Buckinghamski palači, jutri zvečer pa bosta kralj Jurij in kraljica Elizabeta gosta na banketu v rumunskem poslanstvu, nakar bo v Buckinghamski palači na čast rumunskemu gostom slavnostni sprejem. Kralju Karolu bodo priredili velik sprejem tudi v londonski mestni hiši. Sploh izkazujejo rumunskemu vladarju najvišje časti, da tudi s tem podčrtajo politično važnost tega obiska, do ka-

Obnova letalskega prometa

Praga, 15. novembra. AA. Danes se je zopet začel redni letalski promet med Prago in Karpatsko Ukrajino. Letala bodo vozila na progi Praga—Bratislava—Slatenski dol.

Zahteve Madžarov na Rumunskem

Bu^{re}rešta, 15. nov. o. Delegati madžarske manjšine v Rumuniji, so bili včeraj v Bukarešti in so izročili ministrskemu predsedniku patriarhu Mironu spomenico, ki je po svoji vsebini precej podobna zahtevam, ki jih je v maju stavil češkoslovaški vladni Henlein na kongresu sudetsko-nemške stranke v Karlovih Varah. V spomenici zahtevajo popolno enakopravnost za pripadnike madžarske manjšine v Rumuniji. Ustanovila naj bi se posebna madžarska politična stranka. Vsa uradniška mesta v madžarskih krajih naj bi se prepustila Madžarom. V teh krajih naj bi bila madžarskemu uradni jezik. Ustanovile naj bi se neodvisne madžarske zadruge, ki pa bi prejemale podporo od države. Nadalje naj bi se ustanovile povsod madžarske šole, na katerih naj bi se namestili madžarski učitelji.

tereza je prišlo v času usodnih sprememb v srednji in jugovzhodni Evropi.

V razgovorih, ki jih bodo imeli predstavniki Anglije z rumunskim kraljem in njegovimi spremljevalci, se bodo dotaknili vseh važnih vprašanj v zvezi s sedanjim evropskim položajem. Gospodarska vprašanja bodo predmet posebnih razgovorov.

Nocojšnji listi objavljajo tople pozdravne članke in opozarjajo na prisrčne odnose med Rumunijo in Anglijo. »Times« naglašajo, da je pričakovati od razgovorov kralja Karola v Londonu zelo važnih odločitev. Balkanske države žele ohraniti svojo gospodarsko in politično neodvisnost, kar je tudi želja Anglije, ki bo to njihovo stremeljenje z vsemi sredstvi podpirala.

Na povratku iz Londona se bo rumunski kralj ustavil tudi v Parizu, kamor bo prispel v nedeljo popoldne. Naslednjega dne bo priredil predsednik francoske republike Lebrun na čast rumunskemu kralju obed v Elizejski palači. Njemu na čast bo prirejen tudi velik lov. Kakor v Londonu, bo imel kralj Karol tudi v Parizu važne politične razgovore.

Po še nepotrjenih vesteh bo kralj Karol neoficijno obiskal tudi Nemčijo. Angleški listi ne izključujejo možnosti, da se bo ob tej priliki sestal tudi s kancelarjem Hitlerjem. Nemški listi posvečajo obisku rumunskega kralja v Londonu veliko pozornost. »Völkischer Beobachter« piše, da je ta obisk v zvezi s prizadevanjem Anglije, da bi izpodrinila Nemčijo na Balkanu in prevzela vlogo Francije. Z velikimi gospodarskimi investicijami v Rumunijo hoče Anglija preprečiti gospodarski vpliv Nemčije.

Poljski komentari

Varšava, 15. nov. AA. »Gazeta Polska« pravi, da pomeni obisk kralja Karola v Londonu važno etapo v razvoju odnosov med Rumunijo in Veliko Britanijo, ker ne bo samo poglobil prisrčnih odnosov med obema sorodnima kraljevskima rodbinama, temveč bo dovedel tudi do političnega prijateljstva. Tudi »Kurier Polski« piše, da je obisk izrednega pomena, ter poudarja, da se bo kralj na povratku iz Londona zadržal nekaj časa tudi v Berlinu.

Sestanek angleških in francoskih državnikov

Pariz, 15. nov. AA. Chamberlain in Halifax bosta prišla v Pariz 23. t. m. ob 17. Zvečer jima bosta Daladier in Bonnet priredila na Orsayem nabrežju svečano večerjo, 24. novembra pa bosta na obedu pri predsedniku republike Lebrunu. Istega dne zvečer bo v angleškem poslanstvu večerja, ki se je bosta udeležila tudi Daladier in Bonnet. Chamberlain in lord Halifax bosta odpotovala iz Pariza bržkone 25. novembra ob 10. dopoldne.

Odnosaji Madžarske in Jugoslavije

Budimpešta, 15. novembra. AA. (MTI): Madžarsko javno mnenje in madžarski tisk stojija pod vtisom dejstva, da so nedavne izjave madžarskega zunanjega ministra Kanye o zboljanju odnosov med Madžarsko in Jugoslavijo naletele na tople sprejem v jugoslovenskih krogih. Madžarski listi z velikim zadovoljstvom poudarjajo besede dr. Stojadinovića o teh izjavah ministra Kanye in o odnosajih, ki jih zavzema Jugoslavija do manjšin. Prav tako prinašajo madžarski listi članek beograjskega »Vremena« o prijateljskih manifestacijah madžarskega parlamenta do Jugoslavije.

Nova vlada KJuseivanova

V šesti preosnovani vladi dr. KJuseivanova sta tudi dva poslanca sobranja

Sofija, 15. nov. p. Svoči je bila latentna kriza vlade KJuseivanova, ki je nastala po nepričakovanem porazu v sobranju, zaključena s sestavo nove vlade. Ministrski predsednik dr. KJuseivanov je bil v zadnjih dneh kar trikrat ponudil vladarju demisijsko svojega kabineta. Včeraj je kralj končno demisijsko sprejel.

Dr. KJuseivanov je bil v avdienci ob 17. Pol ure kasneje je kralj Boris pričel konstitucije. Po sprejemu predsednika sobranja Stojca Mušanovca je bil v avdienci dr. KJuseivanov, kateremu je vladar ponovno poveril mandat za sestavo vlade. Dr. KJuseivanov je še zvečer sprejel več političnih prvakov, ki so prišli v poštev za članove novega kabineta. Svoje razgovore je dovršil ob 22. Pol ure kasneje je kralj Boris podpisal dekret o imenovanju nove vlade, ki mu ga je predložil mandat.

Nova vlada ima prav za prav le štiri nove ministre, med njimi dva poslanca. Po številčnem redu je to še šesta vlada dr. KJuseivanova. Sestavljena je takole: min. predsednik in zunanji minister dr. Georgije KJuseivanov, notranji minister rezervni general Nikola Nedev, prosvetni predsednik akademije znanosti prof. Bogdan Filov, finančni guverner Narodne banke Dobri Božilov, pravosodni poslanec in bivši minister za javna dela Nikola Jotov, minister za vojsko general Todosijs Daskalov, trgovinski minister bivši pravosodni minister Ilija Kozuharov, kmetijski poslanec Ivan Bagrijanov, minister za javna dela poslanec Spas Ganov in minister za železnice dosedanj glavni državni tožilec Vladimir Avramov.

Nova vlada je že danes predstavila sobranju.

Chamberlain se pripravlja na nove volitve

Zaradi nesoglasij v konservativnem taboru glede vladne politike bo predlagal kralju razpust parlamenta

London, 15. nov. o. Min. predsednik Chamberlain se je pod težo kolonjskega in palestinskega problema odločil predlagati kralju razpis novih parlamentarnih volitev za februar. Angleška javnost zahteva, da naj vlada zavzame jasno stališče v kolonjskih vprašanjih. Chamberlain se je včeraj v spodnji zbornici znova izognil odločni, konkretni izjavi o tem problemu. Kakor poročajo današnji listi, so sedaj tudi nekateri prvaki v konservativnem taboru zahtevali odločitev in se odločno izrazili proti temu, da bi Chamberlain skušal tudi kolonjsko vprašanje rešiti po monarkovskem zgledu. Konservativci zahtevajo, da naj vlada odločno pove, da Anglija nikomur ne more odstopiti nobenega dela svojih kolonij. Nekateri konservativci so sicer pripravljeni za manjše kolonjske koncesije, vendar pod določenimi pogoji in proti konkretnim jamstvom, da Nemci na teh kolonjskih področjih ne bodo usta-

novili nobenih vojaških oporišč. Chamberlain se je zaradi odpora javnosti proti dosedanj politiki moral odločiti za volitve, ki naj dajo ljudstvu priliko, da se izrazi tudi o teh vprašanjih.

Akcija za obvezno vojaško službo

London, 15. nov. AA. »Daily Express« poroča, da bo vlada na jutrišnji seji zaradi pritiska skupine ministrov ponovno razpravljala o uvedbi obvezne vojaške službe. List misli, da bo vlada na seji sprejela važen sklep, ki ga bo potem v četrti sporočila parlamentu. »Yorkshire Post« se ponovno zavzema za uvedbo obvezne vojaške službe. »Narodi angleškega imperija, kakor tudi tuji narodi naj bi enkrat za vselej spoznali, da z vso resnostjo obravnavamo ukrepe za našo obrambo.«

Pirow na poti v Berlin

Južnoafriški vojni minister bo prispel jutri v Berlin, kjer bo posetil tudi Hitlerja

Berlin, 15. nov. AA. Južnoafriški vojni minister Oswald Pirow bo prispel v četrtki ob 14.09 v Berlin, kjer bo ostal več dni. Sestel se bo s kancelarjem Hitlerjem, maršalom Göringom, zunanjim ministrom Ribbentropom, gospodarskim ministrom Funkom in vrhovnim poveljnikom nemške vojske generalnim polkovnikom Keitlom. Vse priprave za sprejem vodil južnoafriški poslanik v Berlinu, ki bo priredil Pirowu na čast velik lov v okolici Berlina.

Pirow bo z Ribbentropom razpravjal o kolonjskih problemih, z Göringom in Funkom o gospodarskih, z generalom Keitlom pa o vojaških vprašanjih.

London, 15. nov. AA. Južnoafriški vojni minister Pirow je sredi govora na banketu, ki mu ga je priredil južnoafriški klub, o odnosih med Anglijo in Juž-

no Afriko. Podrta je, da so vse vesti o namenih njegovega poovanja v London popolnoma izmišljene. Glavni namen njegovega prihoda v London je bil, da se zahvali Chamberlainu v imenu Južne Afrike za vse, kar je storil za mir. Poudaril je, da je treba vztrajati pri ohranitvi miru, toda ne za vsako ceno, ker bi vseboval kralj razdora. »Mi nismo za mir za vsako ceno, ampak za pametno ceno.« Nato je govoril o stališču Južne Afrike, če bi se Velika Britanija zapletla v vojno. V tem primeru bi južnoafriški parlament sklepal, kaj je treba storiti, ni pa si moglo misliti, da bi Južnoafriška uni-ja lahko ostala izven spora, če bi se Anglija zapletla v vojno. Če bi Južna Afrika ostala ob strani, bi bil to zanjo samomor. To stališče ji narekuje zdrav razum.

Angleško-nemška židovska polemika

Nemški tisk ostro zavrača vse angleške očitke in kaže s prstom na dogodke v Palestini

Berlin, 15. nov. AA. (DNB). Nemški tisk odločno odklanja kritike angleških krogov glede zadnjih ukrepov nemške vlade proti Židom ter primerja te ukrepe z nastopanjem angleške kolonialne oblasti proti Arabcem v Palestini. »Berliner Börsen Zeitung« piše, da je morala Nemčija odrediti obrambne ukrepe proti zastopnikom nekega tujega plemena, ki je Nemcem na njihovih lastnih tleh in v njihovi lastni državi kakor tudi izven mej prizadelo mnogo bolečin in veliko škodo, tisk Velike Britanije pa hoče danes igrati vlogo nekakšnega moralnega sodnika ter pozabiti, da je Velika Britanija v Palestini odredila tako imenovane sankcije in kazenske ukrepe mnogo težje značaja proti narodu, ki ga je mamila med svetovno vojno z največjimi obljubami, pa ga je istočasno prevarila z Balfourjevo deklaracijo v korist Židov. Ne sme se pozabiti, da so Arabci narod, ki se na svoji lastni zemlji bori za svojo svobodo. Edina krivda arabskega naroda je v tem, da zahteva od Velike Britanije izpolnitve njenih obljub in spoštovanje svojih pravic. »Völkischer Beobachter« poudarja: Kar se je zgodilo v Nemčiji, je bil spontani izraz ogorčenja vsega naroda zaradi nesramne goščenja, ki uživa v Nemčiji samo gostoljubje, katero je izrabljalo. Tako znana nasilja, zaradi katerih ni osebo trpel noben Žid, so trajala samo nekaj ur, toda nasilja, ki jih nekatere sile izvršujejo na raznih kontinentih, kjer imajo svoje kolonije, trajajo že več stoletij. Vsi narodi, ki na svojih ramenih nosijo krvave podplute, prizadete od kolonjskih oblasti, tisoči žrtve, cela mesta in cele pokrajine bi bili hvalčeni, če bi se njihovo stanje uredilo na novi podlagi. Veliko število kolonij na svetu bi bilo zadovoljno, če bi se z njimi postopalo tako, kakor se postopa z Židi v Nemčiji. Vsakdo naj najprej počisti pred svojim pragom.

Haag, 15. nov. AA. Odbor za oskrbo židovskih beguncem je danes razpravljal s člani vlade o možnosti, da se Židom dovoli prihod v Nizozemsko. To vprašanje bo predmet razprave na prvi seji nizozemske vlade.

Odškodnina inozemskim Židom

London, 15. nov. o. Diplomatski zastopniki kontinentalnih in drugih držav si sedaj prizadevajo, da bi dosegli reparacijo za škodo, ki je bila v zadnjih dneh povzročena Židom, ki niso nemški državljani. Posebej sta v tem smislu intervenirali v nemškem zunanjem ministrstvu poljski in rumunski poslanici. Kakor poročajo, bo inozemskim Židom vsa škoda povrnjena, ki so jo utrpeli zaradi protizidovskih demonstracij v Nemčiji, plačati pa jo bodo morali nemški Židi.

Premoženje nemških Židov

Berlin, 15. nov. br. Uradno demantirajo vesti, da se je število samomorov Židov v Berlinu zadnje dni silno pomnožilo. Po uradni statistiki o premoženju Židov je v Nemčiji 35.800 Židov, ki imajo nad 5.000 mark premoženja. 890 Židov ima 300.000, 125 Židov pa nad milijon mark premoženja.

Weizsäcker pri Bonnetu

Pariz, 15. nov. o. Nemški državni tajnik pri ministrstvu za zunanje zadeve Weizsäcker, ki je prispel v Pariz na pogreb poslaniškega tajnika Ratha, je bil danes pri zunanjem ministru Bonnetu. Kakor kaže, bo ostal v Parizu še 14 dni. Politični krogi pričakujejo, da se bo ob priliki razgovorov, ki jih bo imel s francoskimi državniki, doseglo nadaljnje zблиžanje z Nemčijo.

Izgon tujih Židov iz Bolgarije

Sofija, 15. nov. br. Bolgarska vlada je pozvala vse Žide, ki so se v zadnjih treh mesecih priselili iz inozemstva in hoteli naložiti svoj kapital v raznih bolgarskih podjetjih, naj v roku treh mesecev zapuste državo.

Beleške

Originalna sodba

»Hrvatske straže«

»Hrvatska straža« priporoča praškemu občinskemu svetu, naj v duhu novega časa, ki je zajel češkoslovaško republiko podere sloviti Husov spomenik pred praško občinsko hišo. Po njenem mnenju je spomenik neumetniško delo. Končno pravi list: »Poleg tega pa bodi še povedano, da je bil Hus tudi posredni krivec sedanje katastrofe mlade češkoslovaške republike.«

Italija in Sueski kanal

Citrali smo že razne italijanske glasove o potrebi reforme v upravi Sueskega kanala in italijanske soudeležbe v tej upravi. Raznim uglednim italijanskim listom in revijam se sedaj pridružuje v tem vprašanju tudi revija »Echi e Commenti«, ki jo izdaja skupina italijanskih senatorjev, strokovnjakov za imperialne probleme. Revija utemeljuje italijansko zahtevo po soudeležbi v upravi Sueskega kanala med drugim z naslednjimi argumenti:

»Nemnosno je, da veljata sleherni bruno železa in sleherni vreča cementa, ki ju Italija pošilja v Massauo zaradi del v Abesiniji, ogromne zneske samo zato, ker prejemajo delničarji Sueske družbe za vsako tono italijanskega blaga, ki gre skozi kanal, visoko odškodnino. Vprašanje pa ni samo gospodarskega, temveč tudi političnega značaja. Ne zadostuje, ako se nam reče: Družba je zasebno podjetje, ona dela, kar hoče, in nalaga tarife, kakor »njej ljubijo. Ne, takšna utemeljevanja dvajsetsto stoletju niso več ovažev. Prav dobro je namreč znano, da je Sueska družba v finančnem pogledu angleško-francoska družba. Zato bi bilo prav, ako bi se k tej stvari oglašala angleška in francoska vlada. To bi bila najlepša prilika, da pokažeta obe z dejanji in ne le z besedami upoštevanje italijanske stvarnosti.«

Nevtralnost luksemburške vojvodine

Novo izvoljeni predsednik luksemburškega parlamenta dr. Reuter je o mednarodnem položaju Luksemburga izjavil med drugim: Sprico svojega spoštovanja vseh mednarodnih obveznosti ter striktnega izvajanja svoje nevtralnosti, ki nam narekuje korektno in prijateljske odnose z vsemi državami, predvsem s sosedji, smemo upravičeno računati, da bodo vsi narodi, ki zagovarjajo svojo neodvisnost, spoštovali tudi našo suverenost in naše svoboščine. Prihodnje leto bo poteklo sto let, odkar nam je bila v Londonu priznana naša neodvisnost in zajamčena naša nevtralnost. Preobrat, ki so sledili po svetovni vojni, pa nam narekujejo, da si počistimo še novih formalnih in jasnih jamstev varnosti in nedotakljivosti našega ozemlja. Naša vlada je storila doslej vse, da bi bila uresničena ta želja in je od vseh sosedov prejela zagotovila, ki vzbujajo upanje, da bo to vprašanje v kratkem zadovoljivo rešeno.

Predlog za prepoved kajenja nemški mladini

V znanem protizidovskem tedniku »Stürmer« predlaga voditelj SA oddelkov Julij Streicher vladi, naj z zakonom prepove kajenje mladini do 18 let in sicer tako fantom, kakor dekletom.

Vodstvo škodovih tvornic

Nekateri listi so te dni napovedovali bližnjo likvidacijo francoske udeležbe v vodstvu škodovih tvornic. Češkoslovaška uradna agencija ČTK pa objavlja sedaj demanti teh vesti ter pravi, da ostane v vodstvu škodovih tvornic vse pri starem.

Klajpedski Nemci zahtevajo plebiscit

Organ klajpedskih Nemcev »Memeler Dampfboot« objavlja daljši članek, v katerem najprej razlaga, da sicer klajpedski Nemci ne čutijo nobenega sovraštva proti Litvi, da pa odločno zahtevajo, da smejo sami odločati o svoji usodi. Klajpedskih Nemcev, pripominja list, ni nihče vprašal, komu naj pripadejo, ko je bila njihova dežela priključena Litvi. Oni hočejo sedaj odgovoriti na to vprašanje in zato zahtevajo ljudsko glasovanje.

JNS v Bosni

V ponedeljek je bila konferenca zaupnikov JNS iz višegradskega sreza v Bosni. Zbralo se je okoli 300 zaupnikov. Poročilo so bviši narodni poslanec Milan Božić, sarajevski industrijalec Marić in bviši podban Mitrović.

V trebinskem volinim okrožju je bila pretekli teden vrsta shodov in sestankov JNS. O političnem položaju je na njih poročal bviši senator dr. Ljubibratić, ki je kandidat JNS za trebinski srez. V Stolcu je bila skupna konferenca pristavov JNS in združene opozicije, na kateri je poročal bviši narodni poslanec JNS Rista Grdjić. V Banjaluki je imel »...« politično predavanje bviši poslanec JNS dr. Mirko Čadeš o borbi med temeljnimi političnimi koncepcijami v Jugoslaviji.

V Mrkonjićgradu je bil postavljen za kandidata JNS posestnik Nikola Čučuz. Njegov namestnik pa je predsednik JNS Peter Živković.

Staroradikalni kandidat v škojloškem srezu

Beogradska »Politika« poroča, da je potrdil pri sodišču v škojli loki svojo kandidacijo listog g. Karel Dolenc, trgovec iz Železnikov v Šeški dolini. Njegov namestnik je delavec V. nko Kuralt iz Žabnice. Dolenc kandidira po informaciji »Politike« v škojloškem srezu kot prsta skupine Ace Stanojevića.

Nova častna konzula v Italiji

Beograd, 15. nov. p. Imenovana sta bila za častna konzula Vittorio Ovazza v Turinu in Luigi Orlando v Neaplju.

Napredovanje

Beograd, 15. nov. p. V 7. pol. skupino so napredovali profesorji Stanislav Cajnar na realni gimnaziji v Ptuj, Ivan Kumer in dr. Anton Grad na I. realni ter Stanislava Trifunović na ženski realni gimnaziji v Ljubljani.

Pred dvajsetimi leti

(Iz »Slovenskega naroda« dne 16. novembra 1918)

Srbi v Pečuhu in Temišvaru

Is Pečuhu javljajo: Danes dopoldne je prispel semkaj srbski oddelek približno 700 moš s 17 častniki. Madžarski krajevni poveljnik je srbskemu poveljniku izjavil svoj protest proti zasedbi mesta, ta pa je odgovoril, da postopa po višjem povelju in bo protest tudi izročil na dotično mesto. Pečujski župan je na kolodvoru pozdravil srbsko vojaštvo.

Danes so srbske čete na svojem pohodu na demarkacijsko črto zasedle Temišvar.

Slavnostna predstava v gledališču

Ljubljanska javnost je priredila snoči na čast srbski posadki slavnostni večer v deželnem gledališču. Med odmorom predstave — igrali so Finčgarjevega »Divjega lovca« — je slavnostne goste pozdravil v imenu deželne upravne komisije kot upravitelje deželnega gledališča dr. Fr. Novak. Po pozdravnem govoru se je na goste vsula ploha cvetja med sviranjem »Lepe naše domovine« pa se je dvignil v županovo ložico zdaj vsem že dobro znani podpolkovnik Svabič, ki je prodiralju tujcev v našo deželo zaklical tako energično »Stoj!« Junaški podpolkovnik je pozival navzoče na delo za Jugoslavijo, k slogi in bratstvu ljubezni, da se zacelijo rane, ki jih je našemu narodu prizadelo svetovni pokolj.

Tuje vojaštvo je odšlo

Generalni polkovnik Wurm je obvestil Narodno vlado, da je njegova naloga reparacije tujega vojaštva dovršena in se Narodni vladi zahvalil za pomoč pri težkem poslu. Skozi naša kraja se je v teh dneh peljalo po železnici 279.000 moš, okoli 100.000 pa jih je šlo peš in na konjih. Narodna vlada je uradno izrekla svojo zahvalo železničarjem, ki so s samozatajevanjem izvršili ogromno delo. Dokazali so izredno narodno zavednost in domoljubje, ko so z naporom vseh svojih sil do skrajne izčrpanosti vršili svojo odgovorno službo in izkazali naši mladi državi največjo uslugo. Železničarji so storili toliko v prid domovini, kolikor ni storil noben drugi stan na Slovenskem. Čast in hvala jim.

Dogodki v Dalmaciji

Iz Zadra poročajo: Dne 4. t. m. je prispela v zadrsko luko italijanska torpedovka, ki jo je zadrsko meštanstvo viharno pozdravilo. Množica pa je bila iznenadena, ko je poveljnik torpedovke na ovacije odgovoril: Evviva la Jugoslavia! Sprejema se je udeležila tudi velika množica hrvatskega občinstva s Sokoli na čelu. Ko je hrvatsko občinstvo šlišlo, da mornarji s krovov pozdravljajo z vzkliki: Evviva la Jugoslavia in Evviva la Serbia alleata!, so Hrvatje priredili italijanskemu povelj-

niku navdušene ovacije. Drugi dan, 5. t. m. je prispela druga italijanska ladja. Zopet jo je sprejela nepregledna množica. Ko je poveljnik stopil na suho, so ga Sokoli dvignili na rame in ga nosili po mestu. Držal je v roki jugoslovensko in italijansko zastavo ter vzklikal: Živili, živili! Zadrski meščani so bili naravnost obupani. Tako je bilo 4. in 5. novembra; 6. pa je vojaštvo zasedlo vse urade ter povsod izobesilo svoje zastave. Poveljnik je dejal, da Zader ne pripade Jugoslaviji, ker je prva torpedovka prispela v luko 15 minut pred zaključkom premirja in ga zasedla.

Srbi na Reki

Sprejem na Reko došlih Srbov je bil nad vse veličasten. Ob 9. uri se je zbrala pred kolodvorom velika množica, ki je od delki narodne vojske po 1000 moš. Na peronu so bili zbrani narodni svetci z Reke, Susaka in Ogulina. Vlak, s katerim so se pripeljale srbske čete, je bil okrašen s cvetjem in z narodnimi zastavami. Srbske vojske je pozdravil župan dr. Lenac, ki mu je nato odgovoril podpolkovnik Ljuba Maksimović, poveljnik srbskih čet. Pred kolodvorom je množica obsula srbske vojske s cvetjem, nakar se je razvil sprevod po mestu v smer, kjer je bila zadržana francoska torpedovka. V sprevodu je bilo nebroj narodnih noš in Sokolov, nato je sledil podpolkovnik Maksimović s komandantom Reke podpolkovnikom Terličem, za obema pa so korakali srbski vojaki. Spreveda se je udeležilo do 50.000 ljudi. Takega sprejema Reka še ni bila doživela. Višek navdušenja je bil dosežen, ko sta oba podpolkovnika izmenoma poljubila srbsko, odnosno hrvatsko zastavo. Poveljnik srbskih čet je dobil nalogo, da kakor vrli Stevan Svabič v Ljubljani zaustavi prodiranje tujih čet na Reki ter zlasti prepreči njih izkrcanje na reških tleh.

Razpust Narodne straže

Od nekod z Gorenjskega pišejo: Namen Narodnih straž se je pri nas zlorabljal v popolnoma sebične namene. Ker se temu boljševidnu ni dalo odopeti, so sklenili člani Sokola in Orla, da izstopijo iz Narodne straže. Nečemo in ne moremo biti odgovorni za skandale, ki so se in se vrše. Imeli smo vedno visok cilj pred seboj in smo vse žrtvovali v varstvo domačih...

Ljubljanska aprovizacija

Nekateri so se založili z živili po kolodvorih. Preskrbeli so se s tem blagom takl ljudje, ki imajo že itak vsega dovolj in ki najbolj vpijejo po aprovizacijski pomoči. Vsi ti prodajalci živila z ogromnimi dobički naprej. Koliko po kolodvorih nabrega blaga se bo s 1000 odstotnim dobičkom prodalo trpečemu bližnjemu!

Poslabšanje razmerja med Ameriko in Nemčijo

Ameriški poslanik v Berlinu nujno pozvan v Washington, da poroča o mednarodnem političnem položaju

Washington, 15. nov. o. Snoči je državni tajnik za zunanje zadeve Cordell Hull izjavil novinarjem, da je vlada pozvala ameriškega poslanika v Berlinu Wilsona, naj takoj pride v Washington, da podrobno poroča o aktualnih političnih in socialnih vprašanjih. Po službeni izjavi je sledil poluradni službeni komunik, po katerem poziv ameriškega poslanika v Berlinu ne pomeni prekinitve diplomatskih odnosov z Nemčijo. Kljub temu je vsa stvar izzvala veliko pozornost v ameriških političnih krogih in je ne glede na komunikne danes več uglednih listov izrazilo mnenje, da so se odnosi med Zedinjenimi državami in Nemčijo zaradi nemških ukrepov proti Židom tako poslabšali, da bi ameriška vlada lahko Wilsona nazadnje vendarle pridržala v Washingtonu ter naknadno prekinila diplomatske odnose z nemško vlado.

Washingtonska vlada se je obenem pri-

čela pogajati z angleško vlado za skupno intervencijo v Berlinu. Splošno sodijo, da ob tej priliki ne bodo skušali urediti le vprašanja Židov, nego bodo Zedinjene države predlagale tudi konkretno ureditev trgovskih odnosov z Nemčijo, opustitev sedanje nemške kulturne propagande v Ameriki in ureditev kolonjskega vprašanja na tak način, da ne bo ogrožena ameriška obramba. Če Nemčija ne bi pristala na ameriške predloge, po sodbi omenjenih listov ni pričakovati samo prekinitve diplomatskih odnosov z Berlinom, marveč še nadaljnjih resnih posledic. Za svojo akcijo bodo Zedinjene države skušale pridobiti tudi Anglijo, kar bo tem lažje, ker prehaja čim dalje bolj v gospodarsko odvisnost Amerike. Za to bo podala najboljši dokaz nova trgovinska pogodba med Anglijo in Zedinjenimi državami, ki bo podpisana v Washingtonu že jutrišnjem.

Imredy sestavlja novo vlado

Budimpešta, 15. nov. o. Opoldne je bil min. predsednik Imredy v posebni avdienci pri regentu Horthyju in mu izročil ostavko vlade. Horthy mu je nato poveril mandat za sestavo nove vlade. Imredy se je takoj pričel pogajati s posameznimi politiki za preosnovo svojega kabineta.

Vračanje kapitala v Francijo

Pariz, 15. nov. p. Finančni minister Reynaud je popoldne izjavil novinarjem, da je že prvi dan novih ukrepov vlade pokazal ugodne posledice. Samo danes, 24 ur po objavi vladnih uredb, se je vrnilo v Francijo za milijardo pobeglega kapitala.

S španskih bojišč

Barcelona, 15. nov. o. Po zanesljivih vesteh so se pričeli po asturskih gorah zbirati uporniki, ki so že pričeli napadati posamezne postojanke nacionalistov, zlasti orožniške postaje in vojašnice. Uporniki niso dobro oboroženi, vendar pa povzročajo Francovim oblastem mnogo skrbi.

Saint Jean de Luz, 15. nov. AA. Republiškansko poročilo pravi, da so nacionalisti na bojišču pri Ebru in Segreju izvršili več napadov, ki pa so jih republikanci odbili.

Salamanca, 15. nov. AA. Poročilo nacionalističnega vrhovnega poveljstva pravi: Nacionalistične čete so včeraj ob reki Ebro napredovale in zavzele mesto Fatarella ter republikanske postojanke na sosednem hribu. Na levem krilu bojišča dominirajo nacionalistične čete nad vso pokrajino od izliva reke Matarrane v Ebro pa do bližnje Ribarje. Na desnem krilu so pridobile na terenu in so ponekod prodrli 11 km daleč. Ozemlje, ki so ga zasedle, meri nad 100 km². Med plenom je 1.263 pušk, 27 streljcev, več topov in skladišč streliva. Ujetnikov je bilo 190.

Uveljavljenje pakta med Anglijo in Italijo

Rim, 15. nov. i. Jutri bo končno uveljavljen angleško-italijanski sporazum, ki je bil sklenjen pred 7 meseci. Hkratu bo sta poslanik Perth in novi francoski poslanik Francois Poncet izročila italijanskemu vladarju svoja akreditivna pisma, s katerima angleška in francoska vlada priznavata italijanski imperij. Zanimivo je, da se bo to zgodilo vprav na tretjo obletnico ženevskega sklepa o senkojnih prti Italiji. Ob tej priliki bo podpisana tudi skupna izjava o uveljavljenju angleško-italijanskega sporazuma s dne 17. aprila.

Šahovski veleturnir na Holandskem

Haarlem, 15. nov. v. Včerajšnjem 6. krogu turnirja je bila po 5 urah končana samo ena partija: Keres je v odličnem stilu porazil bivšega svetovnega prvaka Capablancu. Ostale tri partije so prekinjene. Dr. Aljechin s svojimi Fine-om v končni botje, ima pa kmeta manj. Dr. Aljechin ima še nekaj izgledov na zmago. Reshevsky stoji proti dr. Euweju gladko na zmago, partija Flohr — Botvinnik, ki je dospela že do prav enostavne končne kmetov, pa se bo najbrž končala remis. Stanje, ki je radi šestih prekinjenih partij sedaj dokaj nejasna, je po 6. krogu: Fine 4 in pol (1), dr. Aljechin, Keres 2 in pol (2), Botvinnik 2 in pol (1), Capablanca, dr. Euwe 2 (1), Flohr 1 in pol (1), Reshevsky pol (3).

Vremenska napoved

Zemunska: Pretežno megleno v severni in vedro v južni polovici države. Toplota se bo nekaj kot dvignila. Zagrebška: Oblačno, nekoliko topleje. Dunajska: Porast oblačnosti, nizka megla, nekoliko hladneje, polagoma bo prevladovalo zapadno vreme.

Naši kraji in ljudje

Otvoritev nove šole v Črnem vrhu

Črni vrh, 15. novembra. Črni vrh (862 m) je imel v nedeljo lep praznik. Po 28 letih prizadevanj je bila otvorjena in blagoslovljena nova šolska stavba, ki bo omogočila tudi črnovršanskim dečam, da bo imela šolanje, ki ga terja današnji čas. Po vasi so bili postavljeni številni slavalokvi z napisi, šola sama je bila odeta v zelenje, a s hiš so plapolale državne trobojnice. Po sprejemu banskega šolskega nadzornika g. Milka Jegliča kmalu popoldne se je formalni sprevod in krenil v cerkev, kjer se je domači dušni pastir Ivan Dovč zahvalil vsem onim čimteljem,



ki so pripomogli, da je prišel Črni vrh do toliko potrebnega prosvetnega hrama. Po benediktinski opravi je krenil dolgi sprevod pred šolo, kjer je bila slovesna otvoritev in blagoslovitev lepe šolske zgradbe.

V imenu občine Črna vrha in krajevne šolskega sveta je otvoril slavo domači župan g. Franc Košir ter pozdravil zastopnike. Govornik je naglašal veliko pripravljenost, ki so jo pokazali domačini za graditev šole, toplo se je zahvalil navzočemu projektantu g. Navinšku, graditelju g. Ivanu Zigonu, vsem obrtnikom in delavstvu. S skupno pomočjo je zrasla iz tal pomona zgradba, ki nosi napre: Bogu v čast, ljudstvu v korist in domovini v ponos! Blagoslovitev šole je opravil kanonik iz Stare Loke g. Matej Mrak ob asistenci duhovščine iz Črne vrha in Polhovca Gradca. Po blagoslovlitvi je inspektor g. Jeglič naslovil tople besede dečam, učitelstvu in občanom.

Zelo lep je bil nagovor šolske uprave, ki je spomnila tudi 20letnice Jugoslavije ter naglasila, da se bo deca v Črnem vrhu v novi šoli vzgajala v zveste državljanse naše domovine.

Vsi prisotni so zapeli državno himno, potem pa je lepo prednašla pesmico »O novi šole mala Tončka Kržišnikova«. Zapeli je mladinski pevski zbor in še zbor odraslih, s čimer je bila šola otvorjena.

V lepe šolskem postopku bodo imeli otroci dovolj zraka, svetlobe in prostora. Razporeditev prostorov je praktična. Čim bo rešeno še vprašanje vode, bo šola naravnost vzor naših gorskih prosvetnih hramov. V pritličju, prvem in drugem nadstropju so učilnice, a gornji trakt je stanovanjski, od šole povsem ločen.

Elektrifikacija Dolenjske

Dolenjske Toplice, 15. novembra. Velik del Dolenjske že ima elektriko. Električni tok Kranjskih deželnih elektrarn je napeljan od Novega mesta, zdaj pa napeljuje tok dalje proti Belu Krajini. Izvzeti so le še kraji južnozahodno in zahodno od Novega mesta proti Zagradcu, kjer pa je že elektrarna, ki je zvezana z velenjskim tokom.

Da bi tudi ti kraji bili deležni dobrote električnega toka, med katerimi bi tok potrebovala zlasti Dolenjske Toplice kot zdravilišče, bo v prihodnjih dneh sestanki interesov v Toplicah. Na sestanku naj se določijo pogoji, pod katerimi bi bili elektrificirani tudi ti kraji.

Lastna elektrika, ki jo ima uprava Dolenjskih Toplic, je skrajno pomanjkljiva in so naprave potrebne temeljitega popravila, kar je združeno z velikimi izdatki. Zato bi bilo umestno, da si kopalska uprava umisli banovinsko elektriko, ki bo jačja in bo v polni meri ustrezala kopalskim potrebam.

K železniški nesreči v Dupljah

Kakor je »Jutro« že poročalo, se je zgodila pretekli petek zvečer v Dupljah železniška nesreča, katere žrtev je postal Kuharjev vajenec, splošno priljubljeni Zarnik Franc. Pokojnika so v nedeljo ob veliki udeležbi Dupljanov pokopali.

Važno je vprašanje, zakaj je prišlo do nesreče. Res ni bila kretinica, ki je ca 80 m od postaje, na pravem mestu. Toda do nesreče bi najbrže ne prišlo, če bi se s postaje videlo, po katerem tiru pelje vlak. Pri taki razsvetljavi, kot je v Dupljah, seveda samo na postaji, tega ni mogoče videti.

Če čez deset let imamo v Dupljah električno razsvetljavo. Na postaji pa prižigajo dan za dnem, leto za letom edino petrolejko, ki je v zimskem času skoro brez vsake vrednosti. Samo delavec vstopa in izstopa dnevno čez 80. Kakšne bi bile posledice, če bi se nesreča zgodila jutraj, ko ob 5.40 odhajajo delavci v tovarno v Kranj?

Že ponovno je bila vložena prošnja na železniško upravo, naj poskrbi za električno razsvetljavo. V Naklem je bilo do pred nekaj tedni isto. Tako sedaj imajo elektriko. Do postaje jo je napeljala občina, na postaji sami železniška uprava. V Dupljah gre električni vod mimo postaje. Niti en drog bi ne bil potreben, pa bi bila luč na postaji. Zato posebno tuji ne morejo razumeti, kako je mogoče, da je postaja v temi.

Apeliramo torej na prizadete, da čim prej poskrbijo, da bo tudi na dupljski postaji toliko razsvetljave, kolikor je nujno potrebno in kolikor bi že zdavnaj moralo biti.

Važna knjiga o Bosni in Hercegovini

Uredili in izdali so jo trije novinarji

Sarajevski novinarji E. Džikovski, A. Koen in A. Sunarić so uredili in izdali pomembno knjigo o Bosni in Hercegovini. Z lepimi pokrajinskimi in drugimi slikami ilustrirana, 430 strani obsegača knjiga s svojim naslovom »Bosna i Hercegovina kao privredno područje« ne more dovolj dobro in točno označiti svoje bogate in pestre vsebine, ki obravnava zelo zanimivo tudi razna druga področja. Knjiga ne spada v vrsto strokovnih knjig in priručnikov, ki so dobrodošli samo strokovnjakom in gredo tako rekoč mimo širše javnosti. Knjiga ima mnogo dragocene gradiva ne samo za gospodarske strokovnjake, temveč tudi za naravoslovce, zgodovinarje, geografje, sociologe in jo bodo s pridom in veseljem čitali vsi, ki se zanimajo za Bosno in Hercegovino. Kdor hoče spoznati Bosno in Hercegovino, ne bo mogel pogrešati te knjige. Zanimive razprave so prispevali ing. Jovo Popović, ing. agr. Šerif Bubić, ing. Milan Janković, ing. Josip Džuverović, Milan Petrović, sodnik sarajevskega vrhovnega sodišča Djordje Krstić, ing. Adolf Šerbetić, Dragutin Veselić, Milan Knežević, geolog Tih. Jakšić, ing. Dragutin Tibold, ing. Uroš Lazović, ing. Ivan Orović, dr. Mehmed Zildžić, Vladimir Sušić, Vjekoslav Jelavić, Marko Marković, Nikola Jarak ter novinarji Maksim Svara in Abo Koen. Razprave o najrazličnejših gospodarskih vprašanjih

so temeljite, a vse so obdelane tako, da kažejo prav nazorno tudi vse zgodovinski razvoj. Tako je opisano rudarstvo, gozdarstvo, lovstvo, sadjarstvo, industrija, obrt, agrarna politika, zadrugništvo, turizem itd. Posebna razprava (A. Koen) pa kaže gospodarstvo Bosne in Hercegovine v zgodovinskem preteku. Zgodovinskemu razvoju so sploh vsi sodržniki posvetili največjo pozornost. Opisali so razmere pred okupacijo, okupacijsko in vojno dobo in razvoj po vojni. Posebno zanimiva je razprava sodnika Krstića o agrarni politiki Bosne in Hercegovine. Opis zadrugništva v Hercegovini obsega dobo 30 let.

Tako pregledne in temeljite knjige o Bosni in Hercegovini doslej še ni bilo. Vsa čast trem novinarjem, ki so izdali to delo. V uvodni besedi so se zahvalili vsem sodelavcem, ki so pravilno razumeli pomen in cilj tega dela, vložili vanj mnogo časa in truda ne samo iz ljubezni do stroke, v kateri delujejo, temveč še bolj iz ljubezni do lepih, a v mnogih pogledih zaostalih krajev. Uredniki knjige pričakujejo, da se bodo še drugi lotili problemov, ki jih je obravnavala ta knjiga. V knjigi založba sicer ni navedena, naroči se pa to pomembno in zanimivo delo o Bosni in Hercegovini lahko tudi pri sarajevski sekciji Jugoslovskega novinarskega združenja. — tg.

Ob 100letnici smrti soustanovitelja prvega srbskega časopisa »Novin Serbskih«

Na smederevskem pokopališču so letos na Petrov dan odkrili spomenik Dimitriju Davidoviču, prvega srbskega poklicnega novinarja in ustanovitelja srbskega nacionalnega tiska. Spomenik je izdelal kipar Ljotze Dolinar. Prvemu srbskemu novinarju so postavili spomenik ob sto-

ti leta 1838. Na Dunaju je izhajal ta prvi srbski časopis 9 let. Frušić je bil le nekaj let Davidovičev sodelavec pri listu. Davidovič, ki je študiral medicino, se je izučil tudi v tiskarski stroki in se vzposobil za vodstvo tiskarne. Svoj cilj pa je dosegel šele leta 1831, ko je bila



letnici njegove smrti, nedavno pa je minilo sto let tudi od smrti njegovega tovariša in ustanovitelja srbskega lista Frušića, ki je umrl v Trstu. Davidovič in Frušić sta bila rojaka, doma v okolici Zemuna, in oba sta študirala na Dunaju. List »Novine Serbske« sta začela izdajati

pod njegovim vodstvom v Beogradu ustanovljena mala tiskarna kot prvo tako podjetje v nekdanji Srbiji. Na sliki vidimo glavo Davidoviča — Frušićevega lista. Spodaj je list iz dunajske dobe, zgoraj pa prva številka lista v beograjski izdaji.

Strašna smrt dveh žen v plamenih

Petrinjsko okrožno sodišče rešuje uganko dveh groznih umorov in požiga v okolici Gline

Petrinja, 15. novembra. Pred okrožnim sodiščem se je pričela včeraj razprava o strašnem zločinu, kakršnega že dolgo let ne pomnijo na Korudnu. Obtožena sta 34-letni čevljar Lazo Eremija iz Oblaja in 32-letni trgovec Simon Djaković iz Šibin pri Glini. Obtožnica navaja, da je trgovec Djaković najel Eremija, da bi umoril njegovo ženo Milko in potem zažgal hišo. Podkupljeni Eremija je poleg nesrečne Milke Djakovičeve umoril tudi njeno dekle Fani Boleničevič in potem hišo zažgal. To se je zgodilo v noči 29. aprila. Obtožena je tudi Djakovičeva sestra Marija Mardjenovičeva, ker je vedela za zločinski naplan in ker je baje nagovarjala svojega brata, naj ubije njenega moža.

Obtožnica trdi, da je trgovec Djaković zasnova svoj zločin potem, ko je zvišal zavarovalnino svoje hiše in dal za precej visoko vsoto zavarovati tudi svojo mlado ženo Milko, s katero je že nekaj let živel v sporu. Simon Djaković je otvoril trgovino v Šibinah v hiši svojega očeta Ilija Djakovića, ki živi v Glini, kjer je imel gostilno in trgovino. Ilija Djaković je bil nekdanji bogat človek. Dosti denarja je zaslužil v Ameriki in njegovi otroci so odrasli v izobilju. Splošna gospodarska kriza pa rodnihi ni prizanesla in oče je postal svojemu sinu premožno nevesto. Mlada žena Milka pa ni prinesla k hiši toliko denarja, kolikor so ga pričakovali, in to veliko razočaranje je bilo povod mrzljave in naposled tudi zločinskega načrta.

Okrog polnoči 29. aprila so sosedje opazili, da švigajo plameni iz Djakovičeve trgovine. Daleč na okrog se je širil duh po petroleju in sosedje, ki so prišli na pomoč, so se zelo začudili, ko so našli v šupi blizu hiše skrinjo z raznimi trgovskimi knjigami, zraven pa z odelo pokritega trgovčevega sinčka. Domnevali so, da sta se hiše rešili gospodinja Milka in njena dekla. Hiša ni popolnoma zgorela in na pogorišču so našli v trgovskem lokalu ostanke ženskega trupla, zraven pa težak lonec, s katerim je zločinec ranil ali ubil svojo žrtev. Ugotovili so, da je žrtev nesrečna Milka, v mali sobi pa so našli zgorelo truplo dekleta Fani, katero je zločinec v sobi zaklenil.

Trgovca Djakovića takrat ni bilo doma. Šele drugo jutro po strašnem dogodku se je vrnil iz Sunje, kamor se je baje podal, da nakupi večjo zalogo koruze. Po vsem kraju so bile znane njegove razmere, znano je bilo, da je s svojo ženo slabo ravnal, ter da je zvišal zavarovalnino. Takoj, ko se je vrnil, so ga orožniki prišli in mož se je priznal, da je podkupil Eremija, najženo umori, hišo pa zažge, da ne bi bilo sledu o umoru. Pred orožniki in pričami je tudi Eremija priznal svoj zločin. Povedal je, da mu je trgovec obljubil 12.000 dinarjev in da mu je dva tisočaka že dal na račun. Zločinski načrt je bil skovan že februarja in fingiran je bil tudi napad na

Djakovičovo hišo. Skozil okno je takrat nekdo streljal v sobo. Zaprl so tudi starega Djakovića in njegovo ženo Sofijo, ki se je obesila v zaporu, kar je še bolj potrdilo sum, da je bil načrt strašnega zločina skovan v Djakovičevi rodbini.

V preiskovalnem zaporu petrinjskega okrožnega sodišča pa sta Eremija in Djaković vse preklecala, kar sta bila prej izjavila na orožniški postaji vprčo duhovnika in nekega učitelja. Tudi zdaj na razpravi zatrjuje oba, da sta nedolžna. Zadevo Djakovičeve sestre Marije Mrdjeničeve pa so iz procesa izločili, ker je obtožena na dan razprave rodila otroka.

Za razpravo vlada v vsem okolišju veliko zanimanje. Obtožena zatrjuje, da sta nedolžna ter preklecajuča vse, kar sta povedala orožniki. Hotela sta priti čimprej pred sodišče in sta baje zaradi tega vse priznala, kar se je od njih zahtevalo. Na vprašanje, zakaj je imenoval baš Eremija za svojega sokrivca, je trgovec Djaković odgovoril, da je to storil zaradi tega, ker je bil Eremija že takrat na orožniški postaji in ker je na slabem glasu. Ko so obtožena trgovca vprašali, kaj si razlaga čudno rešitev otroka in trgovskih knjig iz goreče hiše, je odgovoril: Če bi bil vse to storil, kar se mi očita, bi gotovo tudi otroka žrtvoval!

Otrok ni bil zavarovan in zato ni zgorel! — ee je oglasil nekdo iz publike. Po zaslišanju obeh obtožencev je bila javna razprava prekinjena in so potem v tajni razpravi skušali dognati, kakšno je bilo razmerje med trgovcem in Djakovičevim ženo.

Občni zbor starešinskega društva »Jadrana«

Ljubljana 15. novembra 1938. V restavracijskih prostorih »Zvezde« je bil sinoči redni letni občni zbor Starešinskega društva »Jadrana«. Udeležilo se ga je lepo število članov, ki jih je s predsedniškega mesta prisrčno pozdravil g. Ivan Vrančič, podpredsednik kaspijskega sodišča v p. Posebej je pozdravil še častnega predsednika g. M. Gabrijelečiča. Ko sta bila določena zapisničarka, je g. predsednik prečital vdanostno brzojavko Nj. Vel. kralju Petru II. ter se spomnil vseh onih članov, ki so se v tem letu poslovlili od sveta, zadnji med njimi je bil nedavno preminul inž. Ciril Znidaršič.

Tudi letos je društvo delovalo v okviru dveh osnovnih misli: vzdrževati preko društva tovarništvo med vsemi onimi naprednimi generacijami, ki zapuščajo vseučilišna tla, in — kar je bolj važno — auditi moralno in materialno pomoč revnim akademikom. Da bi prišli ravno

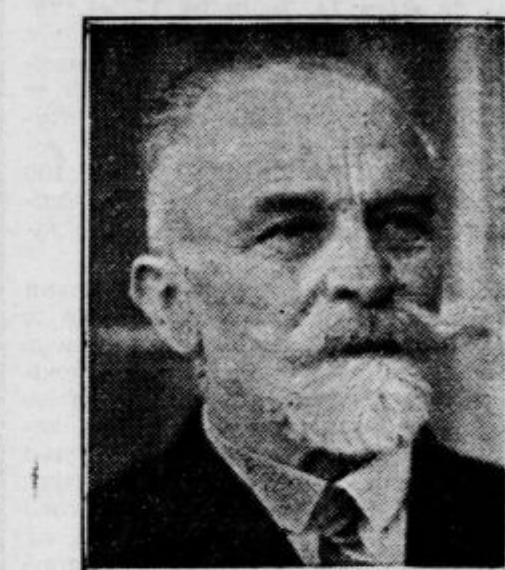
v tej točki do čim večjih uspehov, se je še sinoči osnoval podporni odtsek, ki naj skupaj s organizacijskim odtelkom načne takoj akcijo za pomoč akademikom, ki v najtežjih razmerah pripravljajo svoje izpite.

Ker je bilo letos razpuščeno akademsko društvo »Jadrana«, je njegovo premoženje prevzelo Starešinsko društvo in ga pozneje izročilo novemu nacionalnemu društvu akademikov »Jugoslavije«.

Ko je še ostal odbor podal svoja poročila, so bile volitve nove uprave. Z malenkostnimi izpremembami je bil izvoljen stari odbor. Tako imajo častno predsedstvo tudi letos gg. dvorni svetnik M. Gabrijelečič, primarij v p. dr. Fran. Gosti in dvorni svetnik v p. Ferdo Seidl. Za predsednika je ostal še naprej g. Ivan Vrančič, za podpredsednika pa g. primarij dr. Alojzij Zalokar in g. ing. Ladislav Bevc. V revizijskem odboru so gg. dr. Breznik J., dr. Fetič Otton in dr. Vinko Vrhunec.

70 letnica dolenskega gozdarja

Novo mesto, 15. novembra. Na Bajnem vrhu blizu Kostanjevice je pred dnevi praznoval 70letnico rojstva daleč po Dolenjski znan in spoštovan g. Jostp Drachler, upokojeni gozdar in po-



sestnik. Jubilat se je rodil 1. 1868. v Ljubljani, kjer je obiskoval gimnazijo, a gosdarsko šolo je dovršil v Hallu na Tirolskem. Že v zgodnji mladosti so mu pomirili starši, tako da je moral že kot nedolga mladenič skrbeti za vsakdanji



kruh, poleg tega pa prevzel še vso očetovsko skrb nad svojo mladjo sestro Franciško, ki se je pozneje poročila z g. Edmundom Čibejem, zdaj upokojenim nadučiteljem v Ajdovščini na Goriškem.

Služboval je kot gozdar v Gorici, Trnovskem gozdu, Idriji in drugod. Leta 1900 pa je bil premeščen v gozdni upravi v Kostanjevico, kjer je bil vrsto let revirni gozdar. Proti koncu svojega 35letnega službovanja je bil učitelj na logarski šoli v Kostanjevici. Poročil se je leta 1902. Njegova življenjska družica Rozalija, rojena Marešičeva, je bila hči uglednega kostanjeviškega posestnika. V srečnem zakonu sta zglodno vzgojila sedem otrok in vsem priskrbeli vsakdanji kruh.

Slavljenec je bil strog in vreden v svoji službi, a srčno dober in priazen nasproti vsem dobrih in poštenim ljudem. Je velik ljubitelj narave in izvrsten botanik. Ni grmca ne cvetice, ki bi ju našel ljublat ne poznal.

Jubilant, ki je svetel naročnik »Jutra« od njegove prve številke, želimo še dolgo, dolgo vrsto let!

Grehi Josipa Turnerja

Življenje vlomilca, ki ga te dni izroče sodišču, kaže nazorno sliko siromaščine, v kateri žive mali zločinci

Ljubljana, 15. novembra. Preiskava, ki jo kriminalni oddelek policijske uprave vodi proti mlademu drznemu vlomilcu, Josipu Turnerju, se polagoma bliža koncu in v nekaj dneh bo aretiranec, ki je imel usodno smolo, da je tik pred vlomom v Pezdrijevo delikateso in trafikapadel v mrežo policijskih agentov, izročen sodišču. Zasliševanje na kriminalnem oddelku in poizvedbe policijskih uradnikov v Celju, ki je bilo Turnerju poglavito torišče dela, so spravile precej zanimive podrobnosti na dan, hkratu pa so podale nazorno sliko življenja, na kakršno je vlomilec obsjen.

Ko je Josip Turner sredi septembra pobegnil iz zagrebških zaporov, je krenil najprej v Celje, kjer je imel že od poprej nekaj dobrih zvez. V najboljšo oporo mu je bilo troje deklet, ki so mu — lepemu, zastavstevnemu, simpatičnemu fantu — stavile vse svoje zavarje, pa tudi ljubezen na razpolago. Ena izmed njih, stara komaj 18 let, a izredno lepa, da bi ji obraz in stas skoraj lahko pomagala do kariere filmske dive, je bila dečica vse njegove pozornosti. Sama pač ni mogla vedeti, da je njen dragi — ki je bil pač samo eden iz tucatov zapuknikov njene ljubezni — pobegnil kaznjence, vlomilec in tat, čeprav ji je v dar prinašal večino tega, kar je v težkih, tveganih polnih nočnih urah nakradel po trgovinah in drugih lokalih. Z vsa dušo iskrene, a grehotne lahkomišelnosti se je Turner predal tej ljubezni, in kadar se je samotni potikal, skrit v kotiček tovarnega vagona, med Ljubljano in Celjem, kadar je s svojimi pajdaji spal po kozolcih ljubljanske okolice ali pa si je z njimi kuhal skromne obede v zavetju rožniškega gozda, je zmerom na tistem sanjal o tem, kako lepo bi bilo, če bi se lepa Celjanka dala pogovoriti, da za zmerom pride v Ljubljano in da si spleta varno, toplo gnezdece, v katero bi se lahko zatekel zmerom, kadar bi bil truden od nočnega dela in upchan od preganjalcev. Povsem resno se je ukvarjal z idejo, da za trajno ostane v Ljubljani, ki nudi vlomilcu v resnici precejšnje možnosti udejstvovanja.

Usoda, to se pravi srečna roka detektiva, pa mu je prekrizala načrte. A Josip Turner ni mož, ki bi bil pripravljen, da sam sebi pleče krivično vrvo. Ko so ga na policijski zasliševali, je z vso vnemo, čeprav pogostokrat neobgledno branil vsako trohico svoje nedolžnosti. Prič, dokazov, indicij je dovolj, da se bo moral zagovarjati za kakšnih 15 vlomov in tatvin, a po vsej priliki jih je med Zagrebom, Mariborom in Ljubljano v teh dveh mesecih, kar je bil pobegnil iz zapore, zagrešil kakšnih 30.

Josip Turner je vlomilec finejšega, plemenitejšega kova, on ni eden izmed siromakov, ki se v nočnih urah skozi odprta okna tihotapijo v stanovanja in jedilne šrambe in se zadovoljujejo s kakšno staro capo ali, recimo, z loncem masti. Turnerjeva ideja je denar, on dosledno poizkuša srečo v trgovskih in obrtniških lokalih, kjer blagajne hranijo gotovino. Samo v zadregi, kadar ga goljufa račun, seže kar tako na polico in vzame, kar mu pravkar pride pod roko. V zadnjih dveh mesecih svobode se še ni utegnil z vsem dobrodu opremiti, razen pestre zaloge ključev in vitrihrov je imel samo še nekaj dobrih diet in podobnega orodja, brez katerega si vlomilca ne moremo predstavljati. Malo pred aretacijo si je dal po dobrih zvezah naročiti novo, strokovno izdelano svinjsko nogo, s katero bi se bil lahko lotil tudi večjih reči. A mojsler, pri katerem je bil svinjsko nogo naročil, jo je en dan prepozno prinesel za njim.

Samo tisto, kar so mu izpričali s nepobitnimi dokazi, je Turner vdan priznal. Nazoren primer dejanja, ki bi ga pač ne mogel utajiti še tak slepar, je vlom, ki ga je Josip Turner nedavno noč izvršil v mlekomarije Režkove v Šiški. Tudi tam je iskal denarja, a ko ga ni našel, se je zadovoljil z majhno zalogo izbranih jestvin, da je potem s pajdaji — kakšnih pet jih je bilo — priredil revno pojedino v Rožniku. Ko je odpiral vrata v lokal, se mu je od ročaja močnega dleta odkrnila trščica lesa in obležala pred vrati. Organi kriminalnega oddelka so to trščico skrbno spravili, in ko so po aretaciji pri Pezdriju to dleto našli med njegovim orodjem, se je na mah izkazalo, da trščica natančno spada v ročaj. Pod težo tega dokaza je Turner vlom v mlekomarijo priznal, kakor je priznal tudi svojo namero, da vlom pri Pezdriju — načrt da mu je pokvaril samo slab pajdaš — in pa vlom v Zadnikarjevo mizarsko delavnico v Šiški.

Vztrajno pa zavrača Turner celo vrsto drugih dejanj, čeprav ga izdajajo številna corpora delicti. Iz vroma v znano Mastnarkovo trgovino v Celju so našli pri njem še večjo kolekcijo znamk. Da je nedavno vlomil v brivsko delavnico Emila Navinske v Selenburgovi ulici in hkratu poizkušal vlomiti v drogerijo »Adria« takoj zraven; v hišo se je bil prihitel po svoji stari metodi iz Knaflijeve ulice, tako da se je preplazil čez dvojne dvorice — ga izdaja britve, ki so jo našli pri njem. Da je iz znane Siferjeve orožarne v Celju odnesel 15 revolverjev in večjo količino municije, je ugotovljeno z dejstvom, da je v Celju 4 revolverje prodal kot »tihotapsko« blago. Prav tako je izpričano, da je v Celju vlomil še v neko železarno in mlekomarijo, prav tako pa je v Zagrebu zagrešil večji vlom, takoj ko je pobegnil iz zapore, a tudi v Mariboru in Ljubljani je razvijal precej živahno delavnost. A še pod pezo vseh dokazov ostaja zakrknjen in trd.

V splošnem pa je preiskava pokazala, da je Josip Turner redek tip vlomilca, ki ga v večji meri označuje otroško bolestna lahkomišelnost kakor koristoljublje. Največ vsega, kar je nakradel, je razdal ženskam, a tudi nasproti pajdajem, s katerimi se je potikal okrog Rožnika. nikoli ni bil skop. Prav ta zaupljiva dobrota ga je tudi privedla policijski v roke. Ko so mu po aretaciji zaplenili vso kramo, kar so je našli v njegovem skrivališču, je imel v aktovki vse kuhinjske potrebščine in špecerije seboj — niti zavite soli ni manjkalo: to je pač najzgovornejša slika bede, ki si jo nakopile človek, kadar z zločini samega sebe postavi izven zakona. Zdal bo pred sodnijo polagal račun.

Starl Bunjevci so b'li krepki, močni ljudje. Zaradi telesne odpornosti je bil med njimi posebno znan Mate Stipič.

Nekoč se je Stipič vračal iz mlina z vozom, polnim težkih vreč. Konji so počasi vlekli tovor, kmet je sedel visoko na vrečah in kadil tobak.

Naenkrat — resk... voz se je nagnil na stran, kmet je zletel z vreč, konji so se ustavili. Sprednje levo kolo se je bilo strlo, daleč naokrog ni bilo kmetije, da bi kolo zamenjal. Stipič ni dolgo razmišljal, pograbil je z desno za os, z levo je priganjal konje in tako držeč voz je srečno prignjal na domače dvorišče.

Ko je izpregel, je stopil v izbo in se pridružil.

— Vrag naj vzame kovača, da ni znal bolje okovati kolca. So tako sem si zamazal s kolcazom!

Domače vesti

* Bolgarski vladar je častni član združenja naših strojevodij. Bolgarski kralj Boris se zelo zanima za poklic strojevodij in sam se je popolnoma vzposobil v tej stroki. Ko je obiskal našo državo, je sam vodil lokomotivo od Lapova do Čuprije in izkazal tako veliko čast strojevodski stroki in poklicu. Udruženje naših strojevodij je na kongresu v Splitu imenovalo bolgarskega vladarja za svojega častnega člana. Zda se je podala iz Beograda pod vodstvom predsednika združenja g. Pujića v Sofijo veččlanska delegacija, da izroči Nj. Vel. kralju Borisu diplomu častnega članstva. Delegaciji se je pridružil tudi g. Kostić, šef kabine generalnega direktorja naših državnih železnic.

* Na seji medicinske fakultete v Zagrebu 11. t. m. je bil izbran za rednega profesorja za socialno medicino g. dr. Andrija Štampar. Na isti seji je bil sprejet g. dr. Leo Trauner kot klinični asistent in mu je bilo poverjeno vodstvo instituta za fizikalno terapijo in balneologijo na živi kliniki v Zagrebu in pa predavanja iz te stroke.

* Diplomirani je bil na tehniški fakulteti Aleksandrove univerze v Ljubljani za gradbenega inženjerja inž. Fatur Tone iz Ljubljane. Čestitamo!

* V Vojvodini gradijo avtomobilsko cesto. Velika prometna cesta med Novim Vrbasom in Feketićem letos še ne bo dovršena, ker so zaradi dolgotrajnega deževja pred tedni ustavili delo. Pač pa je končano delo na avtomobilski cesti od Srbobrana do Feketića. Doslej so morali avtomobili voziti preko Novega Vrbasa in Srbobrana proti Feketiću in Subotici, zdaj pa jim bo z novo cesto pot skrajšana za 16 km.



* Razkošno cigansko svatovanje. Pri Leskovcu je stara, precej velika ciganska naselbina. V njej je bilo zadnji teden dni zelo veselo in živahno. Poročil se je najmlajši ciganski par v vsem okolišju. Nevesta je stara 14, ženin pa 17 let. Ženinovi starši so plačali za nevesto pet tisočakov. Po poroki v cerkvi in v naselbini po starem ciganskem običaju se je v ženinovi hiši razvilo razkošno svatovanje. Prvi dan je bilo okrog 200 gostov, drugi dan kakih 150, potem 100 i. t. d., da se je sedmi dan hiša izpraznila in sta ostala mlada zakonca v njej sama.

* Deček je ostal živ in nepoškodovan pod vlakom. V Lekeniku pri Sisku se je pripetil nenavaden dogodek. 10-letnega Ivana Dunkovića je poslala mati v trgovino po petrolej. Dečka je vodila pot preko železniške tira in tam se je nekam zagledal ter se ves prestrašen znašel pred osebnim vlakom, ki je vozil proti Sisku. Zaradi bližnjega postajališča je vlak vozil počasi, a deček je bil tako prestrašen, da ni utegnil skočiti s tira. Padel je med tračnice in ves vlak, ki je imel sedem vagonov, je vozil preko njega. Nesrečo so opazili neki delavci ter takoj skočili na progo, ko se je vlak odpejal. Ves trd od strahu je ležal deček med tračnicami in samo na čelu je imel manjšo rano, katero je dobil, ko je padel na tla. Ko je došel, da ga je čudovito srečno naključje rešilo smrti, ga je obšla skrb, kaj bo rekla mati, ker se je steklenica razbila.

* Obsodba zaradi katastrofe našega parnika. V Dubrovniku je bila te dni razprava proti kapetanu Dubrovnike plovice Nardeliju in kapitanu švedskega parnika »Haaga«, ki je na reki Scheldi potopil dubrovniški parnik »Srdje«. Pri tej katastrofi sta, kakor znano, izgubila življenje dva naša mornarja. Sodisce je razsodilo, da je to katastrofo zakrivil poveljnik švedskega parnika in da je kapetan Nardeli brez vsake krivde.

MOŠKE ZIMSKE SUKNJE:

VELOUR m DIN 190.—
SHEFLAND
ZA STRAPAC m DIN 190.—
in 220.—

MANUFAKTURA
SOUVAN
F. KS. MESTNI TRG 24.

* Stipendije in podpore iz fonda za finančno kontrolo. Finančno ministrstvo je razpisalo natečaj za stipendije in podpore aktivnih in upokojenih organov finančne kontrole. Prošnje je vložiti najkasneje do 1. decembra t. l. Podrobnejša navodila določa upokojenci pri oddelkih finančne kontrole.

* Mladinski list »Zvonček« je namenjen domači deci in našim obsejnim otrokom pa izseljenim mladini. Vseh letšnjih 9 števk je še na razpolago. Starši, domoljubi, sezite po njih! Naročnike »Zvonček« za decu v tujini! Zadoštuje prijava na upravo »Zvonček«, Ljubljana, Krakovski nasip 22, ali na Učiteljsko tiskarno.

* Smrt stare učiteljice francoskega jezika. V Varaždinu je umrla švicarka Sofija Ordnung, ki je pred več desetletji prišla v Varaždin na povabilo nekake veleposelnika, da bi njegove otroke poučevala v francoski. Učiteljica je ostala v Varaždinu in se preživljala s privatnim poukom. V starosti in boleznih je postrvalno za njo skrbela neka njena bivša učenka.

Oni, ki mnogo jedo in veliko sede ter zaradi tega največje trpe na trdi stolici, naj pijejo dnevno po eno čašo naravnega »Franz-Josef« grenačice, ki jo je treba prejeti nekoliko segreti. Davno preizkušena »Franz-Josef« grenačica se odlikuje po svojem zanesljivem učinkovanju, prijetni uporabi in se dobiva povsod.

* Kdor želi romati 30. t. m. na Oplenec in ostati en dan dalje v Beogradu ter se od tam povrniti šele 3. decembra (torej en dan pozneje, kakor se odpelje iz Beograda vlak »Putnik«) brez višjih stroškov vožnje, naj to takoj sporoči Ivanu Tomažiču, uradniku Mešne hranilnice v Mariboru, ki bo pri »Putniku« ob prijavi vsaj 10 oseb izposloval za to posebno dovoljenje. Pri »Putniku« na se vzamejo le običajni vojni listi v smislu njegovega razpisa.

* V komisiji za cenzuriranje filmov naj bodo tudi žene. Na skupščini jugoslovanske ženske zveze v Beogradu je bilo sklenjeno, naj se vložijo na notranje ministrstvo prošnje, da bi v komisijo za filmsko cenzuro prišle tudi zastopnice ženske zveze. Filmi so zelo važen čimbel pri vzgoji otrok in čeprav imamo v tem pogledu nekaj koristnih odredb, bi bilo potrebno, urediti, da bi poleg pedagogov cenzurirale filme tudi žene-matere in vzgojiteljice. Komisija, v kateri delujejo sami moški, ne more v vsakem primeru pravilno presoditi in oceniti filma.

* Lastni interes vsakega bolnika, ki želi odpraviti astmo, pljučnih bolezni in tem podobnih, mu nalaga, da se okoristi s ponudbo tvrdke Puhmann & Co., Berlin 614, Müllegelstrasse 25/25a, ki obstoji že več let ter razpošilja brezplačno poučno brošuro s slikami. Pazite na oglaš na 5. strani.

* Velik napredek zagrebškega prometa. Zagrebška mestna občina je izdala zanimivo prometno statistiko, v kateri kaže prometni razvoj iz daljše dobe. Pred vojno je bilo v Zagrebu 100 fiksakerjev in safiksakerjev, taksametrov je pa 220 in nad fiksakerji, taksametrov je pa 220 in nad 1200 privatnih avtomobilov. Zagreb ima 13 rednih in dobro frekventiranih avtobusnih prog. L. 1912 se je odpejalo z glavnega kolodvorja okrog 1.300.000 potnikov, l. 1930 pa jih je bilo 2.500.000. Lani je imela mala samoborska železnica 560.000 potnikov, kar pomeni, da se vozi vsak dan s »samoborcem« kakih 1800 oseb. Pred izbruhom vojne je imel Zagreb v enem letu na svojih tramvajskih progah okrog 6.500.000 potnikov, lani pa blizu 44 milijonov! Samo eno temno stran kaže ta statistika: l. 1930 je prispelo v Zagreb 118.043 tujcev, lani pa samo 65.050 tujcev.

* Veselje nad lepimi belimi zobmi je večkrat večje kakor skrb za njih ohranitev. Čuvajte oboje — lepoto in zdravje, če se zjutraj in zvečer poslužujete znane kakovostne Chlorodontove paste za zobe.

* Predavanje SPD bo v soboto 19. t. m. ob 18. v Františkanski dvorani, vhod iz Františkanske ulice. Švicarski konzulat v Zagrebu je dal SPD na razpolago štiri ozkoformatne filme o izobrazbi gorskih vodnikov, o nastanku Alp in o plezalni tehniki na ledenikih. Navedeni filmi bodo spremljali sodobno s primerno razlago, ki jo oskrbe naši znani planinci gg dr. Mrak in ing. France Avčin. Prireditelj je namenjena izobrazbi gorskih vodnikov SPD ki imajo navedena dne svoj zbor vodnikov v prostorih SPD Vstopnice so že na razpolago. Člani SPD imajo popust pri vstopnici, ako se izkažejo z člansko izkaznico. Planinci, kupite pravočasno vstopnice za navedeno prireditev in sicer med uradnimi urami v društvenih prostorih SPD na Aleksandrovi cesti.

* JNAD Jugoslavija. Danes ob 19.30 redna seja centralnega odbora. Tajnik I. u. Ljudska univerza v Ljubljani. Drevi predava dr. Vladimir Murko o vprašanju, kaj mora vsako vedeti o vrednostnih papirjih. Predavanje bo v mali dvorani Filharmoničnega društva (kino Matiča). Pričetek ob 20., vstopnine ni.

* V petih urah se naučite vseh najvažnejših družabnih plesov edino v Jenkovem plesnem zavodu Kazina-Zvezda. Informacije in posebne ure za posameznike in družbe vsak dan po dogovoru.

J.N.A.D. JUGOSLAVIJA

DOBRODELNA AKADEMIJA

19. t. m. KAZINA ob 20.

Plesni orkester Ljubljanskega Sokola — Plesni mojster g. Jenko

* Društvo absolventov drž. trg. šol v Ljubljani sporoča, da danes zvečer ne bo strokovnega debatnega večera, kakor je bilo prvotno objavljeno, da bo vsako sredo, temveč bo tak debatni večer vsako drugo sredo, torej sedaj dne 23. t. m. ob 20. v Delavski zbornici. Predaval bo dr. Joža Bohinjec o OUZD. Vabljeni vsi zainteresirani brez izjeme.

Iz Celja

* 40 let v mestni službi. Mestni tržni nadzornik g. Jakob Posnič v Celju je obhajal včeraj 40-letnico službovanja pri mestni občini. Jubilant je služboval do prvata pri policiji, pozneje pa je bil imenovan za mestnega tržnega nadzornika. G. Posnič, ki ga vsi cenijo kot vestnega in ustrežljivega uradnika, k lepemu jubileju iskreno čestitamo!

* V poročilu o jubilejnim koncertu CPD je v včerajšnji številki pomotoma izostalo, da je prejel zlato kolajno in diplomu Jugoslovanskega pevskega saveza za več kot 20 letno pevsko udejstvovanje tudi odvetnik g. dr. Stefan Rajh. To odlikovanje je bilo podeljeno pokojnim članom CPD gg. Srečko Zalokarju in J. Jagodicu.

Da omogočimo obisk vsem slojem, predvajamo ta vefilm še nadalje po znižanih cenah! — Zato naj nihče ne zamudi tega remek dela svetovne filmske produkcije o zemlji in njenih zakladih

SADNOVI ZEMIJE

Od danes naprej najnovejši Metrov tehnik! KINO MATICA 21-24 ob 16., 19. in 21. uri!

Volnene, prešite odeje, gradl za žimnice, blago za rjuhe, flanelaste rjuhe dobite po nizki ceni in dobri kvaliteti! Manufakturna trgovina JANKO ČESNIK, Ljubljana, Lingarjeva.

* Igra prirode. Dva jamarja Društva za raziskovanje in urejevanje jam »Speleus« v Velenju sta našla na pobočju med Hudo luknjo in Spehovko dozorele jagode. Dokaz nam je poslala tajnica društva. — Lovski čuvaj v revirju g. Lindiča v občini Sv. Križ v litjskem okraju g. Feliks Fakn pa nam je poslal iz gozda Rujavke velikega jurčka, iz katerega je zrasel majhen, lepo razvit jurček.

Iz Ljubljane

* Praznik naših vojnih bolničarjev. V ponedeljek dopoldne so imei v vojni bolnici na Zaloški cesti vojaški, podoficirji in oficirji naše bolničarske čete svoj praznik. Praznovali so god sv. Kozme in Damjana, ki sta vse svoje življenje žrtvovala strežbi bolnikov in so ju zato tudi bolničarji naše vojske izbrali za svoja patrona. Slavju so med drugimi prisostvovali komandant divizije, divizijski general Lukič, s komandantom artiljerije, brigadnim generalom Pavlovičem, in predstavili vseh ostalih vojaških edinic, inšpektor dr. Avramovič za bana, stolni prošt Nadrah za škofa, podpredsednik mestne občine dr. Ravnikar z mestnim fizikom dr. Rusom, predsednik zdravniške zbornice dr. Meršol, primarij dr. Lavrič, zastopniki vojnih dobrovoljcev, rezervnih oficirjev in ostalih nacionalnih organizacij, posebno številno pa so bili zastopniki naši zdravniki. Cerkvene obrede so opravili pravoslavni, katoliški in muslimanski duhovniki, nato pa je imel upravniki vojne bolnice, sanitetni podpolkovnik dr. Apostol Hadži-Gligorič, kot domačin pomemben nagovor, v katerem je poveljeval vrgel sv. Kozme in Damjana in v toplih besedah očrtal poslanstvo bolničarjev in zdravnikov v vojski in posebej še na bojnem polju. Spominjal se je padlih tovarišev, na koncu pa se je poklonil liku blagopokojnega Viteškega kralja, nato pa v imenu čete izrazil večno zvestobo mlademu vladarju, Nj. Vel. kralju Petru II. Slovesnost se je zaključila z državno himno, ki jo je zaigrala vojaška godba, nato pa so bili gostje povabljeni v lepo okrašeno dvorano bolničarske čete, kjer so bili gostoljubno postreženi. Mnogi izmed njih se še popoldne prisostvovali običajnemu vojaškemu vsesrečju.

* JNAD Jugoslavija bo priredila 19. t. m. ob 20. v Kazini dobrodelno akademijo v zimsko pomoč revirni tovarišem. Pri koncertu sodelujejo gg. Polajerjeva in gg. Lupša, Demšar, in Frek. Pri plesu po akademiji bo igral plesni orkester ljubljanskega Sokola, ples pa bo vodil plesni mojster g. Jenko. Pozivamo vso nacionalno javnost k udeležbi prireditve, katere čisti dobiček je predvsem namenjen revirni nacionalnim študentom.

* Esperantski tečaj bo otvorjen v četrtek, 17. t. m. ob 19.30 pri Lovšinu, Gradisce 13.

SAMO ŠE PAR DNI PREDVAJAMO najlepši film sezone Disneyjevo umetnino
SNUGULČICO po pravljici bratov Grimm. — Predstave ob 16., 19. in 21. uri. KINO UNION, tel. 22-21

* Iz železniške službe. Višji pristav kurilnice v Gračcu inž. Ivan Kibalčič je imenovan za višjega pristava iste polojne skupine pri mariborskih železniških delavnicah.

* Iz Studencev. Prihodnji četrtek bo predaval v studenški Ljudski univerzi g. dr. Gabrovšek o položaju delovnega ljudstva v Nemčiji. Vstopnine ni.

* Protituberkulozni dinar za zgradbo azila jetičnih bolnikov v Mariboru je dosegl v mesecu septembru kosmato vsoto 448.094 din. Izven stanovanjske akcije so darovali: družina Preac (Glavni trg) namesto venca na grob pok. Francu Weillerju 100 din, trgovec g. Franc Huber namesto venca na grob pok. g. Washingtona Valenta 120 din, in g. ing. Jože Jež 50 din, g. prof. Josip Ostrovec 100 din ter neimenovani 100 din, uradništvo jugoslovanske udruženje banke v Mariboru namesto venca na grob pok. g. J. Kristovića 300 din. — Vsem prav iskrena hvala!

* Mariborski razgledi. V sobotno poročilo v kulturni rubriki pod tem naslovom se je v 4. odstavku vrsta 3 in 4 vrstila nejluba tiskarska pomota. Zadevni pasus se glasi pravilno: »In vendar je Nušič namenil zmago karikaturni...«

* K vesti o spremembi lastništva pri tvornici Doctor in drug, ki smo jo objavili v včerajšnji številki, nam sporočajo, da je lastništvo tvornice ostalo isto. Vest smo povzeli po »Delavski politiki«.

* Tudi trik. Delavec Mirko K. iz Košakov, ki je bil še nedavno zaposlen pri R. Welleju se je pojavil v trgovini Medi-Zanki na Glavnem trgu, kjer je nakupil na račun svojega »gospodarja« razne predmete v skupni vrednosti 378 din. V trgovini so mu postregli v dobri veri, da je Mirko K. še vedno zaposlen pri g. Welleju, ki je sicer vsak račun se isti dan sproti poravnal. Ker se pa g. Welle ni oglasil, se je uslužbenecem v trgovini zdelo, da seveda sumljiva. Kmalu so izvedeli, da so nasledili triku, ker dotični Mirko K. sploh ni več v službi pri g. R. Welleju.

IGNAC! IGNAC! Ali ste videli IGNACA?

Če hoče poslušatelj, ne sme zamuditi ta film v Slogi v Ljubljani in v Slogi v Zagrebu, ki se si ga ogledati odlično lahko govoreče in zanimivo gledajoč v kinu Slogi. Kdor

* K požaru v Ljudskem vrtu. Včeraj dopoldne se je sestala na mestu požara v Ljudskem vrtu, o čemer smo poročali v včerajšnji številki, policijska komisija s šefom kriminalnega oddelka višjim policijskim nadzornikom F. Cajnikom ter daktiloskopom Grobinom na čelu. Ugotovitve policijske komisije niso točno znane. Po izjavah pasantov, ki so ob času izbruha ognja šli mimo Ljudskega vrta, je bilo opaziti manjši plamen v sredini tribuna, ki pa se je že par trenutkov zatem silovito razmahnil, tako da je bila velika tribuna matičnega Sokola v istem trenutku na vseh straneh v plamenih. Mariborskim in studenškim gasilcem se je posrečilo, da so obvarovali bližnjo leseno ograjo. Drevje je vse osmojeno in si ne bo zlahka opomoglo. Za stavbi mestne vrtarje in Mladinskega doma ni bilo požarne nevarnosti. Zgorelo je tudi precej telovadnega orodja, ki je bilo v garderobnih prostorih pod tribuno. Skodo cenijo na 80.000 din. Tribuna je bila zavarovana le za 20.000 din. V smislu izpovedi nekaterih očividcev so bili plameni modrikaste barve.

* Zopet žeparska sodrga. Zasebnici Antoniji Mesarič iz Taborske ulice 13 je še neizsledeni drzni žepar izmaknil torbico, v kateri je bilo tudi nekaj gotovine. Mesaričeva trpi okoli 300 din škode.

* O tem in onem. Posesniku Francu Fraslu iz Košakov so odpejli iz sadonovnika za 600 kg jabolč. V zvezi s tem so orožniki aretirali osumljenca v osebi 35-letnega Martina M. in 37letne Marije M., ki pa tajita krivdo — Franc Bratuš iz Razlagove ul. 5 je našel na Zrinjskega trgu črno usnjato listino z raznimi dokumenti in legitimacij, ki se glasi na ime dr. Labiša iz Grada. — Pod državnim mostom je našel delavec Vinko Cervek v grmovju skrit ženski plašč in druge predmete, ki so sedaj shranjeni na policiji. Zdi se, da je taj pustil blago v grmovju, da ga odnese pozneje ob ugodnejši priliki.

* Konec zanimivega procesa. Včeraj dopoldne je bilo pred tukajšnjim sreskim sodiščem v razpravni dvorani št. 15 drugo nadaljevanje razprave o zadevi tožbe in protitožbe gg. dr. Teklića in režiserja Narodnega gledališča g. Milana Kosiča, o čemer smo svoj čas izbrpno poročali. Proces, za katerega je bilo veliko zanimanje, zlasti v krogih gledaliških igralcev in občinstva, se je včeraj dopoldne končal s poravnavo. V smislu poravnave je g. dr. Teklić prevzel obveznost, da plača do 1. februarja Kosičevemu pravnemu zastopniku dr. Pretnarju pravne stroške. Poravnava je sledila na podlagi izjave g. dr. Teklića ob pričetku razprave, češ da nima ničesar proti g. M. Kosiču, ki ga zelo ceni in ki ga ima prav rad. Razpravo je vodil sodnik dr. Obrat. Dr. Teklića je zagovarjal odvetnik dr. V. Kukovec.

* Novo tibotapsko afero so odkrili orožniki v Meziški dolini. Zajeli so 34-letno Marijo Penšek in 72letnega Josipa Kresnika, pri katerih so našli večjo množico saharina, žvagalnikov ter igralnih kart.

* Obsojena dvonožna lisjaka. Kazenski senat okrožnega sodišča je včeraj obsodil 41letnega mizarskega pomočnika Alojzja Zinka na 6 mesecev strogega zapor, njegovo 35letno ženo Kristino Zinka pa na 2 meseca strogega zapor, pogojno za dobo 3 let, ker sta lani meseca decembra in letos meseca januarja ukradla številnim posestnikom v Iljaševcih, Grabah in Vidanovcih okoli 50 kokoši, ki sta jih deloma pojedla deloma pa prodala v Ormožu. Zinko se je zagovarjal s tem, češ da je živel v veliki bedi, ter ima skrbeti za 8 otrok. Soobtožena sta bila še dva druga osumljenca, ki pa nista prišla k razpravi. Postopanje proti njima se je izločilo.

* Nož pod srcem. V noči na terek se je vračal 41letni železničar Simon Kotnik iz kolodvorske restavracije na Pragerskem proti domu. Nenadoma je planil iz zasede neki kmečki fant in mu porinil nož tik pod srce. Vsega krvavega in nezvestnega Kotnika so prepeljali v mariborsko bolnišnico, kjer so ugotovili, da so poškodbe zelo resne in je le malo upanja, da bo okrevl.

Iz Zagorja

* Na meščanski šoli je premalo učnih moči. Starši otrok, ki obiskujejo meščansko šolo, so upravičeno v skrbih, kakšni bodo učni uspehi ob koncu šolskega leta. Zaradi pomanjkanja učnih moči je razdeljen šolski pouk samo trikrat na teden. Na šoli manjkajo tri učne moči in starši želijo ter prosijo, naj se nastavijo res kva licirani učitelji.

* Tatovi in vlomilci. Po zagorski dolini polvedujejo v zadnjih dneh orožniki z vso vmeno za neznanih potepuh. Patruja iz Moravč je zasledovala vlomilce, ki so vlomili pri nekem posestniku v Zavihah, patrolja iz Zagorja pa je polvedovala, kdo je izmaknil v Podlipovci posestniki Brvarjevi iz omare tisoč din. Skozi dolino gre vsak dan mnogo ljudi, ki prosjačijo od hiše do hiše. Med reveži so seveda tudi kriminalni tipi, ki izkorišajo vsako priložnost za vlom ali tatvino. Brvarjeva je imela okno odprto, a tat ni mogel priti skozi okno, zakaj nikjer niso orožniki opazili kakih sledov in tudi lončki cvetlice so ostali na svojem mestu.

* Brezobzirni kolezarji. Nekateri mladenci kolezarijo z vso brezobzirnostjo ter ograjajo pasante. Od cerkve se zaganjajo navzdol po klancu proti Sokolskemu domu. Tam je bilo že več nesreč. Zadržali žrtve brezobzirnega kolezarja je 60letni kočar Jože Bokal iz Čemšenika. Mož je oblezel nezavesten na eni strani ceste, na drugi strani pa se je znašel kolezar.

Iz Gornjevega grada

* Novo cesto na ovinku na Krizu pri Gornjem gradu so izročili te dni javnemu prometu. Vsak poimnik in vozač se lahko na licu mesta prepriča, kako izredno nujna, za splošni napredek našega okraja važna in koristna je bila ta cesta in opustitev ovinka pri Pečniku. Druge izpremembe in obnovitve na naši banovinski cesti bodo prišle v bodoče na vrsto.

* Kmečko-splavarsko posojilnico in hranilnico so ustanovili 13. t. m. v Ljubnem. Posojilnica je združba z omejeno zavezo in je takoj pristopila kot članica k zvezi slovenskih združenj v Ljubljani. Za načelnika je bil soglasno izvoljen g. Juvan Alojzij, p. Čespovec, ugledni posestnik in gostilničar na Ljubnem. Ustanovitve te posojilnice je dokaz o izredni podjetnosti, delavnosti in stremeljenju ljubenskih naprednih gospodarjev po vsestranskem napredku. Želimo novo ustanovljenemu denarnemu zavodu dober napredek in lepe uspehe na gospodarskem polju med našimi pridnimi in poštenimi kmeti in splavarji.

* Kršno vreme imamo tudi pri nas letošnjo jesen, posebno lepa je bila poslednja nedelja v naših planinah. Naš dopisnik je to nedeljo nabral na Arničevem vrhu (1055) velik šopek pomladanskega teloha in trobentice, pač izreden dogodek v pozni jeseni.

Iz Ptujja

* Tečaj za bolničarje in bolničarke. Sresid odbor Rdečega križa v Ptujju priredi II. bolničarski tečaj. Tečaj se začne 12. decembra. Sprejelo se bo 40 poslušalcev obojega spola od 18. leta starosti naprej, ki so telesno in duševno zdravi, ki so absolvirali najmanj štiri razrede ljudske šole, se niso bili kaznovani za nečestna dejanja in so neoporečnega vedenja. Ure pouka se bodo doletile sporazumno s tečajniki. Po izvršenem tečaju in izpolnitvi diplomiranja bolničarjev in bolničark, ki prejmejo bolničarske legitimacije. Prijave za tečaj sprejema tajnik Rdečega križa učitelj Beno Brumen v Ptujju, Trubarjeva ul. 8.

* Z motorjem zavozil v občestni jarek. Posesnikov sin čuš Dragotin iz Mezgovce si je pred kratkim kupil motorno kolo. Te dni se je z njim peljal k svoemu prijatelju v Vičance pri Veliki Nedelji. Pozno popoldne je na motor naložil še svojega prijatelja, kateremu je hotel pokazati svoj dom. Ko pa sta pri Gorškem privozila na Malte, jima je nasproti prišla neka potnica. Ta se je začela motorju izogibati in je skakala z ene strani ceste na drugo. Isto je delal motociklist, a pri tem umaknjen je izgubil pripravnost duha, zavozil v žensko sam pa zletel v občestni jarek, kjer je oblezel v nezavesti. Njegov sopotnik je skočil z motorja in ostal zdrav. Ta je dal policiji rezervni avto, ki je čuša in povzročeno potnico prepeljal v ptujsko bolnišnico.

* Zvočni kino Ptuj bo predvajal danes in jutri obkrat ob 20. film Velika ljubezen Beethovna. Pred predstavo kot dodatke Paramountov žurnal.

★

* CRNOMELJ. V dvorani Sokolskega doma smo imeli v soboto 12. t. m. uspelo gostovanje sokolskega gledališkega odra Ljubljana—Vič, ki je uprizoril izvrstne Haškove »Pustolovščine dobrega vojaka Švejca«. Občinstvo je obiskalo igro v rekordnem številu. Mimo domačinov smo opazili med gledalci tudi brate in sestre iz Metlike, Gradaca, Podzemlja, Bojancev, Dragatstva, Vinice in Semiča. Igralci so pod vodstvom spretnega režiserja br. Batelina Bronja odlično igrali. Občinstvo se je imenito zabavalo in je bila splošna kritika, da tako uspešna nastopa Crnomelj še ni doživel. Pred zaključkom predstave je stopil na oder pred zbrano sokolsko družino z Viča starosta br. Spiro Vrankovič ter bratsko pozdravi drage goste in se jim zahvalil za prelep večer. Po predstavi je bil v dvorani prijateljski večer, ki je med igranjem izvrstnega jazza in petjem potekel nadvse priročno. Vičani so ostali še v nedeljo pri nas, si ogledali mesto in njegove zanimivosti, zvečer pa se vrnili. Na skorašnje svidenje!

* METLIKA. Premesena je upravnica pošte ga. Marija Gorjančeva iz Metlike v Novo mesto. S strankami je bila zelo prijazna in jim je šla v vsakem oziru na roke. Naporno službo je zmerom vestno opravljala, s čimer si je pridobila simpatije vsega prebivalstva. Udeleževala se je tudi pri Sokolu. Na novem službenem mestu ji od srca želimo obilo sreče in zadovoljstva.

Gospodarstvo

Fiskalna preobremenitev produkcijskega procesa

Na 22. zboru Centrale industrijskih korporacij, ki je bil pretekli četrtek v Novem Sadu, je v razpravi o davčni preobremenitvi povzel besedo zbornični generalni tajnik g. Ivan Mohorič, ki je iznesel naslednje ugotovitve:

V naši državi imamo tri vrste industrijske politike. V prvo skupino spadajo velika podjetja, ki so našta v seznamu specialne fiskalne postopanja in davčnih olajšav in ki so po pretežni večini oprešena vseh direktnih davstvin, taks in drugih dajatev, uživajo pa poleg tega izredne ugodnosti pri prevozu blaga po železnici in pri carinjenju uvoženega materiala. O tej skupini industrije bi se skoro lahko reklo, da je nekako eksteritorialna, ker gredo oprostitve in olajšave daleč preko stvarnih razlogov, riskantnosti posla in možnosti zaslužka ter se ne morejo z ničemer utemeljiti, posebno ne v trenutku, kadar so državne finance v težavah in kadar je treba polskati novih virov dohodkov.

V drugo skupino spadajo državna podjetja, delavnice, zavodi in ustanove, katerih število, obseg in ureditev od leta do leta naglo napreduje in ki danes posegajo kot konkurenti na vsa polja privatnega podjetništva in produkcije počeni od tovarne svile in preprog do sladkorja, od železarn in rudnikov pa tja do številnih tiskarskih podjetij in konfekcijskih delavnic. Ta skupina je na podlagi splošnih zakonov, pa tudi posebnih uredb oprešena od večine državnih davstvin a tudi samopravnih dajatev in ima prvenstven položaj pri oddaji javnih dobav ter je že s pomočjo teh dveh vrst prednosti vedno v stanju, da se lahko polaj kot neenak konkurent privatnih industrij.

V tretjo kategorijo končno spada vsa ostala industrija, ki nosi vsa javna bremena. Ta bremena niso majhna in od leta do leta naraščajo. Na to industrijo pada tudi odij drage produkcije, proti njej se obrača vsa kompanija, ki zahteva znižanje carin, nihče pa se ne potrudi pogledati v ozadje, da bi to vprašanje malo globlje proučil.

Prvo vprašanje, ki se nam vsiljuje, je, ali je pravično in za narodno gospodarstvo koristno ter s stališča interesov javnih financ združljivo, da imamo tri tire industrijske politike, pri čemer niti ne vemo, kako daleč bomo se dopuščali širjenju inozemskega podjetništva, posebno pa državne industrije in strojnih delavnic pri nas in kje naj bi bila meja, kjer naj bi se izvršila delitev dela in naj bi se določilo kaj naj bo predmet državnega podjetništva in kaj privatnega. Danes nobena industrija ni sična, da v prihodnjem proračunskem letu ne prične leto industrije država sama, kakor se je to že v celoti vrstilo primerov stvarno zgodilo. Razumemo to, kadar gre za interese državne obrambe. Tu je neodvratnost od privatnega podjetništva razumljiva in umestna, dasiravno se ne izvaja konsekventno. Toda to, da hoteli n. pr. vojni zavodi izdelovati gumbe za obleke, gotovo ni stvar tako nujne potrebe, da se ne bi moglo tega prepustiti že

obstoječi privatni industriji, ker se lahko najdejo druga pota, da se doseže poštena cena za dobavo izdelkov za potrebe erarja. Mislimo, da je tu najbolj potrebno, da se enkrat vnese malo več jasnosti in urejenosti v to vprašanje, ker pot, po kateri gremo sedaj, ni dobra za javne finance in ni koristna za narodno gospodarstvo kot celoto.

Obsežen referat centrale navaja, da je obremenitev produkcijskega procesa v mnogih primerih stopnjevana že do nezdružljivosti, da imamo hipertrofijo dveh ali treh davstvin na isti predmet po raznem sistemu in da nas je ta način vođenja finančne politike dovedel v zagato, kjer la- viramo od ene neprijetke k drugi. Vprašanje davčne obremenitve se ne da ločiti od vprašanja splošne proračun. politike in je z njo tesno in nerazdružljivo povezano. Vprašamo se, kaj prav za prav hočemo. Zdi se, da industrija na eni strani zahteva in računa z možnostjo davčne razbremenitve, dočim se pri drugih vprašanih zopet bolj reflektira na omiljenje postopanja pri pobirjanju in pri praktični izvedbi obstoječih davstvin.

Ce to tako, potem je treba ugotoviti, da o kaki razbremenitvi ne more biti niti govora in tudi omiljenje drugih predpisov, v kolikor bi to imelo za posledico fiskalni efekt, se danes ne da dobro zamisliti. Ni danes toliko važno, da gledamo nazaj in študiramo historiat raznih novih davstvin in pristojbin, marveč moramo gledati kot poslovnim ljudem naprej, kaj nas utegne srečati in s čim je treba računati. Vsi dobro vemo, da imajo proračuni rastočo tenden- cijo. Vemo pa tudi, da smo anažirali izven-proračunske kredite v zadnjem času v tolikem obsegu, da bodo anuite za obrestovanje in odplačilo teh posojil, ki jih bo treba uvrstiti v prihodnje proračune, zahtevale za kritje novih virov dohodkov. Ze sedanjim finančnim zakonom odreja v tem oziru postopek in vido posebnega pribitka odnosno doklade na obstoječe direktne davke. Moramo torej tudi s tem računati, na drugi strani pa vemo, da konjunkturna popuška in da bo razpon med konjunkturnim zaslužkom in dohodkom ter med javnimi potrebami vedno bolj napet.

Neugodno je tudi, da imamo poleg zakonitih davkov tudi nepravilne davstvine, ki jih mora plačevati naše gospodarstvo bodisi pri izvozu ali pri nabavi svojih potrebščin iz inozemstva. Mislimo tu na na- čin, kako odreja in določa odkupno ceno ter odreja obračunske tečaje Narodna banka in kako odkupuje devize. Slišno so znane pritožbe interesentov nad tem postopkom, ki pomeni za mnoga podjetja veliko poročilo in ki lahko prekrži vsa naša najbistroumnejšemu gospodarstvu vse raču- ne.

Sistem kumuliranja taks in davstvin, ki vsaka posebej sicer z malim zneskom bremeni gospodarsko delo, je dosegel tako velik obseg, da je bil anal Centralne industrijskih korporacij kot resen memento skrajno potreben in umesten. Kajti tudi za indu- strijo velja star pregovor »Tudi zaradi ene kože se ladja potopi.«

Letošnja produkcija sladkorja ne bo zado- stovala za kritje domače potrošnje

Letošnja sladkorna kampanja je v glav- nem končana. Privatne sladkorne tvornice, na katero odpade tri četrte domače pro- dukcije, so že predelale vso letošnje peso. Obe državni tvornici (Čukarica in Belje) bosta še ta mesec zaključili letošnje kam- panjo. V nasprotju s prvotnimi informacij- ami bo znala produkcija sladkorja le 7.700 do 7.800 vagonov. Letošnja sladkorna pesa je imela le 12,3% sladkorja. Glede na ta odstotek dobijo pridelovalci pese le 20,95 din za metrski stot pesi, poleg rez- zancev, ki pripadajo pridelovalcem v smis- lu uredbe o odkupu sladkorne pese.

Rezultati letošnje kampanje torej niso zadovoljili niti v tvornice, niti za pride- lovalce pese in tudi ne za konzumenta. Pridelovalci pese so nezadovoljni zaradi nizke cene, država in konzumenti pa so nezadovoljni, ker izdelana količina sla- dkorja ne bo zadostovala za kritje vseh po- treb do pričetka nove kampanje 1939-40. V letu 1937-38 (ki je bilo zaključeno 10. septembra, ko je prišla letošnja kampan- ja), je znala potrošnja sladkorja v naši državi 8400 vagonov. Če predpostavljamo, da se letos potrošnja ne bo nadalje dvig- nila in da znaša produkcija največ 7.700 do 7.800 vagonov, tedaj vidimo, da nam bo primanjlovalo do nove kampanje 600 do 700 vagonov sladkorja. Ta primanjlo- kaj pa se bo gotovo še povečal, ker je verjetno, da bo potrošnja še nadalje nekoliko na- rasla in ker so bile letošnje jesen že po- rabljene znatne količine sladkorja za sla- dkanje mošta. Iz navedenih razlogov je tre- ba računati s tem, da bo sladkorja pri- manjkalo že sredi julija prihodnjega leta. Zato bomo morali že v letošnji uva- žati sladkor iz inozemstva. Položaj bo to- rej še bolj neugoden, kakor je bil letos, ko smo z velikimi težavami prebrdili kri- zo pomikanja sladkorja, in sicer na ta način, da so tvornice mnogo prej pričele s produkcijo, kakor druga leta.

Glede na gornje izkušnje in na rezultate letošnje kampanje je treba razmišljati o ukrepih, da se v bodoče izognemo sličnim pojavom, kajti važni razlogi nam nareku- jejo, da moramo imeti vedno primerne re- zerve za primer neugodne letine. Iz Beo- grada poročajo, da bo v kratkem sklicana konferenca, ki bo razpravljala o celotnem vprašanju oskrbe naše države s sladkor- jem.

V državi, ki ima ogromne površine, spo- sobne za pridelovanje sladkorne pese, se ne bi smelo dogajati, da pride do pomanj- kanja sladkorja. Kakor poroča »Politikac«, bodo na beograjski konferenci sodelovali tudi predstavniki narodne obrambe, ki bo- do postavili zahtevo, da se brezopojno us- tavstvi rezerva v višini najmanj 3000 va- gonov sladkorja. V strokovnih krogih so mnjenja, da se da povečanje produkcije sladkorne pese doseči le z višjo odkupno ceno. Ze lani, ko je račun pokazal, da bo- mo zaradi nezadostne produkcije prišli na jesen v stiske in da ne bomo imeli no- benih rezerv (ki jih imamo v interesu narodne obrambe vedno držati), je bilo

sklenjeno, da se mora povečati površina, posejana s sladkorno peso, na 40.000 hek- tarjev. Posejano pa je bilo nazivlje propa- gandi od strani tvornice le 28.000 hektar- jev. Kmetovalci se niso odzvali pozivu tvornic, naj sejejo sladkorno peso, zaradi nizkih odkupnih cen, ki niso v skladu z rentabilnostjo pri drugih poljskih pridel- kih.

Vprašanje povečanja odkupne cene bo najbrž glavni predmet razpravljanja na konferenci. V tej zvezi pa je verjetno, da bo prišlo v razpravo tudi vprašanje izred- no visoke državne trošarine na sladkor, ki znaša 7 odnosno 8,05 din pri kilogramu. Ta visoka trošarina je bila uvedena v dobi najhujše stiske v državnih financah. V zadnjih letih so se državne finance zbolj- šale, obenem pa se je potrošnja sladkorja dvignila, kar daje državi možnost, da zo- pet zniža stopnjo trošarine. Potrošnja bo kmalu dosegla dvojni obseg kakor v dobi najhujše krize; v enakem razmerju nara- šča seveda tudi donos trošarine. V dobi najhujše krize je država pri povišani stopnji trošarine dobila od sladkorja do- hodek 450 milijonov din. Ta dohodek la- ho danes dobi pri trošarinski stopnji, ki bi znašala le okrog 5 din na kg. Znižanje trošarine bi pri primernih žrtvah tvornic omogočilo, da se nazivlje povišanju od- kupne cene za peso zniža prodajna cena za sladkor, kar bi omogočilo večjo po- trošnjo sladkorja, večja potrošnja pa bi pri ugodnejši odkupni ceni za peso omogo- čila znatno povečanje s peso posejane po- vršine in ustvarjanje potrebnih rezerv.

Ustanovitev topilnic za svinec in cink

Včeraj sta bila v pisarni družbe Trepta Mines v Beogradu ustanovna občna zbor- a »Topilnice svinca in Zvečanu d. d.« z osnovno glavnico 60 milijonov din in »To- pilnice cinka v Sabcu d. d.« z osnovno glavnico 30 milijonov din. Ustanoviteljica teh dveh družb je družba Trepta Mines Limited v Londonu. Predsednik upravne- ga odbora obeh družb je Alfred Chester Bea, a njegov namestnik inž. Savič.

Kakor je znano, je bila pred meseci z uredbo zakonjena pogodba med našo državo in družbo Trepta Mines, ki predvi- deva ustanovitev obeh družb, da se zgra- dita topilnici za cink in svinec. Za obra- tovanje obeh topilnic in za pridobivanje koncentrata svinčne in cinkove rude, daje uredba znatne fiskalne ugodnosti.

Topilnico svinca bodo zgradili v Zveča- nu ter bo dovršena do oktobra 1939. Nje- na začetna kapaciteta bo 12.000 ton su- rovega in rafiniranega svinca na leto. Do ja- nuarja 1941 se bo topilnica povečala tako, da bo predelovala vso svinčno rudo iz rudnikov Trepta Mines. Topilnica cinka bo zgrajena v Sabcu. Njena kapaciteta bo 10.000 ton navadnega in rafiniranega cinka na leto. Topilnica cinka bo dovršena do julija 1940.

Gibanje zaposlenosti v oktobru

Okrožni urad za zavarovanje delavcev v Ljubljani objavlja podatke o gibanju zava- rovanega članstva v mesecu oktobru. Od septembra do oktobra je število zavarovan- cev nazadovalo za 1133 na 102.839 (lani je članstvo od septembra do oktobra nazado- valo za 1239 na 100.795). Povprečno stanje zavarovanega članstva je bilo torej letos v oktobru za 2044 višje nego lani in za 24.906 višje nego v oktobru leta 1932, ko je bilo v teku gospodarske krize doseženo najnižje oktobrsko stanje (77.933). V pri- meri iz najugodnejšim otobrom pred gos- podarsko krizo, to je z oktobrom 1929 (101.120) pa smo imeli letos v oktobru za 1719 zavarovancev ali za 1,7% več. Kakor nam kažejo tudi številke za oktober, še ni- smo bistveno prekoračili stanje zavarovanih članov pred devetimi leti, medtem ko je stanje članstva izven dravske banovine, ka- kor smo to že ponovno poudarili, danes že za okrog 100.000 članov ali preko 18% večje nego pred krizo.

Povprečna dnevna zavarovalna mezda je znašala v oktobru 25,30 din in je bila pri- tem za 1,18 din višja nego v istem mese- cu lanskega leta. Skupni dnevni zavaroval- ni zaslužek pa je znašal v oktobru 2.622.000 din in je bil za 170.000 din večji nego v istem mesecu prejš- ega leta. Skupni zava- rovani zaslužek pa je zaradi nižjega me- dnege povprečja še vedno manjši nego pred nastopom gospodarske krize.

Gospodarske vesti

— Spremembe pri Skodovih tvornicah. Iz Prage poročajo: V zvezi z odstopom predsednika upravnega odbora Skodovih tvornic, generalnega direktorja Rochettea, zastopnika interesov francoskega koncema oboroževalne industrije Schneider-Chreuzot pri Skodovih tvornicah, so se razširile vesti, da je skupina Schnei- -Chreuzot prodala svojo udeležbo pri Skodovih tvor- nicah in da nameravajo Skodove tvornice omejiti obratovanje. Glede na te vesti spo- ročajo Skodove tvornice, da te govorice niso točne. Obrati Skodovih tvornic, kakor tudi podjetja Skodovega koncema, obra- tujejo sedaj s polno kapaciteto. V zadnjih tednih je podjetje dobilo znatna naročila iz inozemstva. Res je sicer, da je zastopnik francoske skupine Schneider-Chreuzot, ge- neralni direktor Rochette zapustil Prago, vendar je bil na njegovo mesto takoj po- klican drugi zastopnik francoske skupine Jacques Chanzy. Od leta 1937., ko je bilo izvedeno povišanje glavnice od 200 na 220 milijonov Kč, in je takrat praška Ang- lo-banka prevzela po naročilu češkoslovaške vlade nove delnice, predstavlja francoska skupina Schneider-Chreuzot le še kvalifi- cirano manjšino pri Skodovih tvornicah.

— Letitje: Dne 18. t. m. bo pri inten- danturi dravske divizijske oblasti v Lju- bljani licitacija za dobavo večje množine fižola, testenin, svinjske masti, jedilne- ga olja in kavinih rezerv. Dne 23. t. m. bo pri ekonom. oddelku direktorje drž. želez- nice v Beogradu licitacija za dobavo 20.000 kg pogonskega bencina. Dne 25. t. m. bo pri upravi zavoda »Obilježev« pri Krušev- cu licitacija za dobavo železnih vijakov, raznih žbljtev ter tkanine iz medeninate žice. 5. decembra pa za dobavo telefonske- ga materiala.

Borze

15. novembra
Na ljubljanski borzi so se danes trgo- vali angleški funti nespremenjeno po 238, grški boni pa po 36,25. V zagrebškem pri- vatnem kringlu so bili grški boni zaklju- čeni po 36,50. Nemški klirinški čeki sta- nejo v Ljubljani 14,33, v Beogradu 14,30 (denar) in v Zagrebu 14,34. Na zagreb- škem efektinem tržišču je vojna škoda nekoliko popustila in se je trgovala po 468 (v Beogradu po 471 — 472). Promet je bil še v 7% blairovem posojilu po 90,50 — 91,50 (v Beogradu po 90,50).

DEVIZE

Ljubljana. Amsterdam 2383,86 — 2398,46. Berlin 1763,03 — 1776,91. Bruselj 745,69 — 750,76. Curih 996,45 — 1003,52. London 207,41 — 209,46. New York 4383,50 — 4419,82. Pariz 115,86 — 117,30. Praga 150,93 — 152,04. Varšava 231,45 — 243,53. Curih. Beograd 10. Pariz 11,6550, Lon- don 20,81. New York 443,50. Bruselj 75, Milan 23,30. Amsterdam 239,62. Berlin 177,37. Stockholm 107,37. Oslo 104,75. Kö- penhavn 93,05. Praga 15,15. Varšava 82,95. Budimpešta 87,50. Atene 3,95. Bukarešta 3,25.

EFEKTI

Zagreb. Državne vrednote: Vojna ško- da 468 — 470, 4% agrarne 59 — 61,50. 4% severne agrarne 58,50 — 60, 6% be- gluške 89 — 90,50. 6% dalm. agrarne 89 — 90, 7% stabiliz. 97 bl. 7% invest. 98 — 99, 7% Seligman 100 den, 7% Blair 90,50 — 91, 8% Blair 96,50 — 98; delni- ce: Narodna banka 7350 den., PAB 220 — 225, Trboveljska 180 — 195, Gutmann 50 — 60, Narodna šumska 20 bl., Sečerača Osijek 75 — 100, Osječka ljevaonica 160 den, Jadranska 360 den.

Beograd. Vojna škoda 470 — 470,50 (471 — 472), 4% agrarne 60,25 — 60,75. 6% begluške 89,25 — 89 (90), 6% dalm. agrarne 88,75 — 89,25 (89 — 89,25), 7% invest. 99,50 — 100, 7% Seligman — (100), 7% Blair 90,25 — 90,75. (90,50), 8% Blair 97 — 98. PAB — (226), Na- rodna banka 7400 den.

Blagovna tržišča

ZITO

+ Chicago, 15. nov. Začetni tečaji: pše- nica: za dec. 64, za maj 66, za julij 66,125; koruza: za maj 51,75.

+ Winnipeg, 15. nov. Začetni tečaji: pše- nica: za dec. 59,50, za maj 61,8750.

+ Novosadska blagovna borza (15. nov.) Tendence nespremenjena. — Pšenica: sremška 148 — 150; slav. 148 — 150. Rž: baška 144 — 146. Ječmen: baški: in sremški 64,65 kg 148 — 152; po- mladni 68 kg 180 — 195. Oves: baški srem- ski 148 — 144. Koruza: baška sušena pariteta Vršac in Indija 98 — 100; 242,50 — 252,50; »2« 222,50 — 232,50; »5« 202,50 — 212,50; »6« 182,50 — 192,50; »7« 152,50 — 162,50; »8« 110 — 112,50. Otrrobi: baški 90 — 97. Fižol: baški 230 — 285.

BOMBAJ

+ Liverpool, 14. nov. Tendence stalna. Zaklj. tečaji: za dec. 4,82 (prejšnji dan 4,81), za maj 4,87 (4,85).

+ New York, 14. nov. Tendence stalna. Zaklj. tečaji: za dec. 8,66 (8,62), za maj 8,30 (8,34).

Ali so pljučne bolezni ozdravljive?

To nad vse važno vprašanje zanima očito vse, ki trpe na astmi, katarrju pljučnih vrhov, zastarelem kašlju, zaslednosti, dolgotrajni hripavosti in hripl. a dosele še niso našli zdravlja. Vsi taki bolniki dobe pri nas POPOLNOMA BREZPLACNO KNJIGO S SLIKAMI Izpod peresa gosp. dr. med. Gutmanna. — Treba je pisati samo karto (frankirano z 2 din) s točnim naslovom na: PUHLMANN & Co., Berlin 614, Muggelstrasse Nr. 25-25a. Odobreno od min. soc. pol. sanitetako oddeljenje 8. br. 2416 od 12. XII. 1938

Več kulturnega dela na Kočevskem!

Kočevje, 14. novembra
Spomladi je bil na sestanku slovenskih društev v Kočevju izbran tročlanski pri- pravljajni odbor za ustanovitev slovenske- ga meddrštvenega odbora, katerega nalo- ga naj bi bila med drugim tudi skrb za organizacijo kulturnega delovanja po vsem Kočevskem. Na več primerih se je nam- reč pokazalo, da skupne prireditve dose- gajo vse lepše kulturne in gmojne uspehe, kakor če društva nastopajo posamič. Naj- boljši dokaz je lani prinesla uprizaritev Cankarjevega »Pohujšanja«, pri kateri so sodelovali igralci iz društev različnih sme- ri. »Pohujšanje« je sledila jugoslovensko- češkoslovaška akademija, ki je spet zdru- žila vse Slovence v enotni manifestaciji. Nadvse pa je uspel majski koncert Aka- demskega pevskega zbora iz Ljubljane. Takšne udeležbe še ni bilo na nobeni pri- reditvi v Kočevju. Spomladanski koncert našega Glasbenega društva pa je pokazal, da so se pojavile klice notranje bolezn.

Jasni in otipljivi za vsakogar so bili rezultati skupnih naporov. Do ustanovit- ve slovenskega meddrštvenega odbora pa vendar ni prišlo, ker je katoliška skup- na odgovarala sodelovanje. Zato tudi ni bilo čutiti posebnega kulturnega dela po kočevskih vaseh, za katero naj bi med po- letem skrbela na iniciativo skupnega od- bora posamezna društva v mestu. Bilo je samo nekaj slabo pripravljenih prire- ditev, združenih z izleti. Tako vse kaže, da bodo slovenska društva v Kočevju tu- di čez zimo omejila svoje delovanje na mesto samo. Ze zdaj se živo čuti kulturna praznina. Posamezna društva so se uma- knila v svoje ozke okvire in bodo vsako za- se uprizarjala igre, ki ne bodo mogle biti tako skrbno pripravljene in tudi ne bodo imele tako številnega občinstva, kakor bi ga zbralo skupno delo vseh. Redn'h pre- davanj v duhu nekake ljudske univer- ze še nekaj let ni več. Razne splošne na- rodne proslave se v središču našega me- stva vrše ločeno. Letos bi morali skupaj proslaviti 20-letnico Cankarjeve smrti. Prav bi bilo, da bi naše akademsko dr- štvo, ki je v zadnjih desetih letih prido- bilo več njegovih del, s svojo pobudo pri- pomoglo, da dostojno počastimo vsaj Can- karjev spomin.

Ob vsakem koraku čutimo kako potreb- na bi nam bila na Kočevskem slovenska skupnost. Kljub vsemu bo treba znova- neti to vprašanje in se zediniti najprej vsaj pri organizaciji in izvedbi najvažnej- ših kulturnih nalog.

Nepotrebne težave Metohije

Djakovica, novembra

Po lepi in rodovitni Metohiji od Peči do Djakovice je mnogo novih naselbin. Bolj ko se bližamo Djakovici, lepše in moder- nejše so naselbine. Samostan Dečani z div- no, romantično okolico predstavlja lep spomenik stare slave in veličine. V cerkvi in samostanu so prekrasne freske in razne druge zgodovinske umetnine, ki predstavl- jajo bogat muzej stare cerkvene umetnosti iz srednjega veka.

Iz Peči do Djakovice pa vodi samo kolo- voz, ki se potem tam nadaljuje proti Pri- zrenu. Djakovica je po številu prebivalcev eden izmed največjih krajev v zetski ba- novini. Danes ima že nad 15.000 prebiva- cev. Velik je napredek v zadnjih letih, a še dosti večji bi bil, če bi se ozivila in pod- prla gradbena delavnost. Občina je sicer zgradila svoj občinski dom in klavnico ter uredila dva občinska parka. V Djakovici sta tudi dve šolski poslopji. Po privati in- iciativi pa je zgrajen lep dom Kola srbskih sester, za katerega so zbrale požrtvovalne članice več stotisočakov.

Djakovica ima dobro obiskano tržišče. Na trg prihajajo prebivalci iz oddaljenih naselbin, dobro obiskani pa so tudi živin- ski sejmi. V romantičnem kraju in okoli- šu pa ni primernih gostinskih obratov. Če bi se v tem pogledu kaj ukrenilo, bi prišla Djakovica z okolico vred tudi do turisti- čne veljave. Težave, s katerimi se mora bo- riti lepa Metohija, bi se dale prav lahko odpravili.

Volitve v zbor PZ

Ljubljana, 15. novembra
V nedeljo, dne 13. XI. t. l. v štev. 264. svojega cenj. lista ste pričeli trditve, da zavarovance nimajo pasivne volilne pravi- ce za občni zbor Pokojninskega zavoda in da imajo tudi zavarovanci le, če imajo tudi aktivno in pasivno volilno pravico za narodno skupščino. Vaš informator pa za- konoma o pokojninskem zavarovanju in sta- tuta Pokojninskega zavoda ne razlaga prav. Zakon zahteva v § 57. 1. odst., izrecno sa- mo, da morajo biti poslanci (delegatje) za zbor člani zavoda. Pasivno volilno pra- vico imajo torej vsi, ki je član, torej za- varovanci in zavarovanke ter njihovi služ- bodajalci brez vsakršne omejitve. Isti pa- ragraf v odst. 5. določa, da imajo volilno pravico vsi člani, ki so bili člani določene- ga dne, ki pa ne sme biti več nego 2 me- seca in ne manj nego 1 mesec pred dnevom volitev. Ta določba pa nikakor ne urejuje le aktivne volilne pravice, marveč določa le dan, po katerem se ravna volilna pravica, in sicer aktivna in pasivna. Isto določa § 25. statuta. Tudi § 26. t. 24 statuta je treba prav razumeti. Ta točka določa, da se »v ostalem« glede volitev zmiselno upo- rabljajo določila volilnih redov za narodno skupščino. »V ostalem« se pravi pa samo toliko, kolikor ni v prejšnjih določbah že kaj urejeno ali drugače urejeno. Ker je pa v prejšnjih določbah že izrecno povedano, da imajo pasivno volilno pravico vsi, ki so bili določene dne člani, torej za volitve v zbor zavoda glede pasivne volilne pravi- ce volilni red za narodno skupščino ne pri- haja v poštev.

Kaj drugega je pa pri članih upravnega odbora. Le v § 52. zakona in v § 9. statuta, ki govorita izključno le o članih upravnega odbora, je določeno, da pasivne volilne pravice nimajo osebe, ki nimajo aktivne in pasivne volilne pravice za narodno skup- ščino. Le člani upravnega odbora morajo biti moški, 30 let stari in naši državljani. Pri predstojnih volitvah se pa ne bodo volili člani upravnega odbora, marveč le delegati za (občni) zbor, za katere zakono- dajalec ni predpisal tako strogih pogojev, ker je bil pač mnenja, da morajo imeti vsi zavarovanci in vse zavarovanke, ki plaču- jo zavarovalne premije, vsaj na najširšem zboru interesov pravico sodelovati o gos- podarstvu zavoda. Šele ko se bodo pri se- danjih volitvah izvoljeni delegati sestali na (občnem) zboru, bodo izvolili ožjo upra- vo 12 članov, ki bodo imeli kot upravni odbor dolžnost neposredno voditi gospodar- stvo zavoda in za katere zahteva zakon iste kvalifikacije kot za narodne poslance.

Zahvaljujem se Vam za priobčitev tega pojasnila, da med zavarovanci in zava- rovanke zavoda ne bo napačnih pojmov o njihovih pravicah. Z odličnim spoštovanjem dr. Janko Vrančič, direktor Pokojninskega zavoda za namočence v Ljubljani.

Naše gledališče

D R A M A

Začetek ob 20. uri

Sreda, 16. Labodica. Premiera. Premie- ski abonma. Četrtek, 17. Car Fjodor. Red Cetrtek. Petek, 18. ob 15.: Izsiljena ženitev. Lju- bezen zdravnik. Dijaška predstava po globoko znižanih cenah od 14 din navzdol.

Premiera Strindbergove pravilne igre »Labodica«. Delo, ki družji v sebi prvine nordijskih mitov in močan baladni na- stroj, vsebuje tudi prastare pravilne me- tove, ki se družijo v prekrasno celoto, pol- no poezije. Originalna glasba finskega komponista Jeana Sibellusa podčrtava s svojim ilustrativnim značajem nastroj igre. Dejanje kaže boj med dobrim in zlom in končno zmago resnice, pravice in ljubezni. Delo je primerno tudi za mladi- no. Labodico bo igrala Vida Juvanova, vojvoda Cesar, načelo Maria Vra, prin- ca Jan, kralja Skrbilšek, Signo Slavec- va, Tovo Levarjeva, vrtnarja Potokar, ri- bičica Debevec, Labodkino mater Šaričeva in princova mater Mileva Boltarjeva. Re- žiser je Ciril Debevec, inscenator inž. arh. E. Franz. Sodeloval bo orkester dravske divizije pod vodstvom višjega vojaškega kapelnika podpolkovnika Herzoga. Kostu- me sta izdelala garderobierka Habičeva in garderobier Novak.

A. Tolstega žaloigra »Car Fjodor po- kaže naslednika carja Ivana Groznega, carja Fjodorja, (Kralj) mehkega, plemen- itega in nevednega vladarja, ki skuša uveljaviti svojo vladarsko moč, a ne more preprečiti političnih nasprotstev med kne- zom Gudonim in Sujskim.

Opozarjamo na dijaško predstavo v pe- top ob 15. v dramskem gledališču. Vprizo- rili bodo dve Molierovi komediji: »Izsilje- na ženitev« in »Ljubezen-zdravnik«.

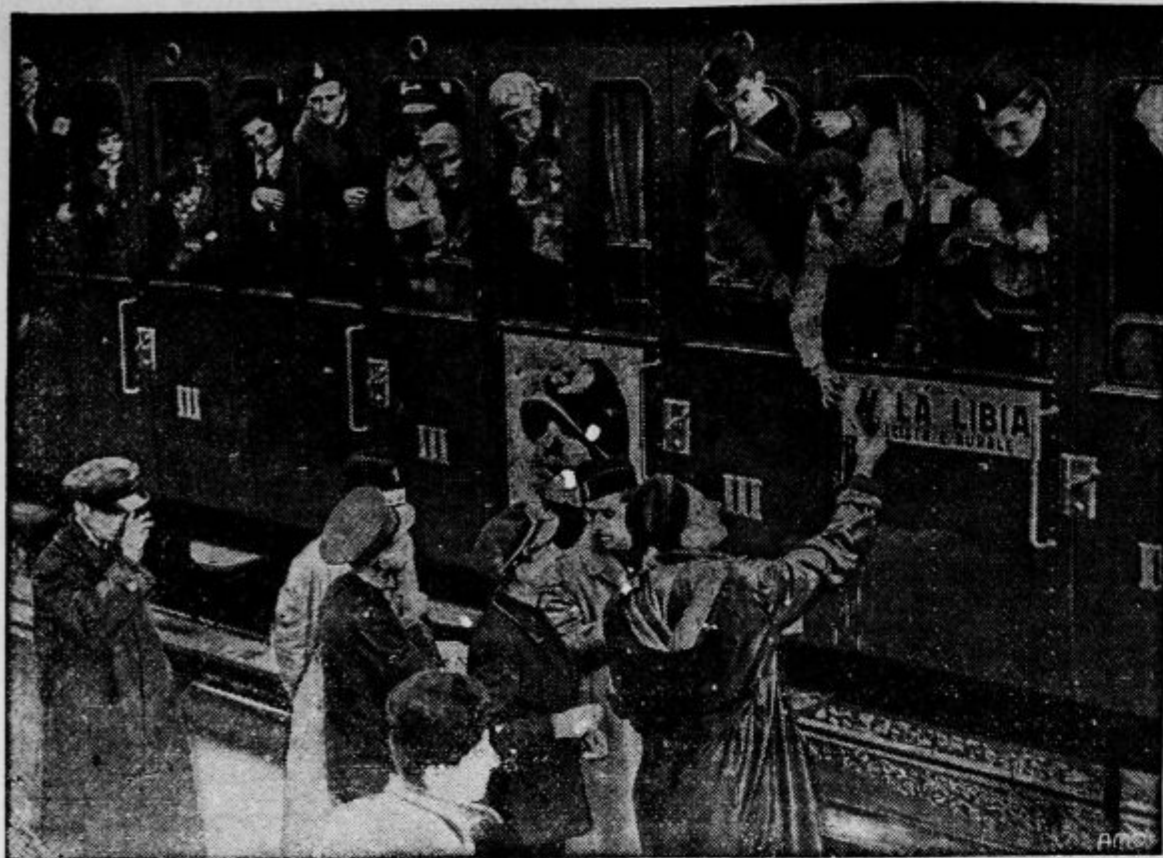
O P E R A

Začetek ob 20. uri

Sreda, 16. Don Kihot. Red Sreda. Četrtek, 17. Poljub. A. Petek, 18. Zaprto. Massenetova opera »Don Kihot« je na premieri izvrstno uspeła. Zasedba vlog drevi bo premierska. V glavnih partijah Kogejeva, Primožič in ravnatelj Betetto. Dirigent Niko Štritar, režiser: Robert Pri- možič.

Uprava gledališča prosi cenjene obisko- valke gledaliških predstav, ki zasedajo parterne secede, da oddajajo kloboke v garderobo in jih v interesu svojih sobo- skovalcev ne obdržijo na glavi. To prosil, ker so prišle tozadevno na upravo ponov- ne pritožbe.

Italija kolonizira Libijo



V zadnjem času se je odpeljalo iz Italije v Libijo več sto italijanskih družin, ki so jim oblasti dodelile zemljišča v Libiji. Na sliki vidimo odhod kolonistov

Voda dela čudeže

Italijanska kolonizacija Libije — Izvirki v globini 350 m pod zemljo

Italijanska vlada se je odločila za velkopolezno kolonizacijo svoje Libije in prvi večji transporti kolonizatorjev so že odšli tja. V novi domovini se bodo morali boriti z velikimi ovirami, pred vsem z veliko pomanjkanje vode.

Pri razvalinah Leptis Magne je videti še dandanes strugo reke, od katere je to nekoč tako cvetoče rimsko mesto dobivalo svoje življenje. Voda te reke, ki je prihajala iz daljnih gora, je izginila. V Libiji je izginilo še marsikaj drugega in počiva pod zemljo.

Nove priseljence so navdajali precej mešani občutki, ko so dospeli v to deželo. Toda tu in tam so opazili vodnjake in nešete visoke jambore z vetrnimi kolesi. To je že učinkovalo pomirljivo. Ko so jim pa v daljavi pokazali prvo mogočno fontano arteškega vodnjaka, svojim očem niso hoteli verjeti. In ko so se bližali Crispiju ter Giodi, so zagledali prve betonirane jarkove, široko razporejeno omrežje vodovodov, ki spominjajo v manjši obliki na

slovite velikanške vodovode rimskega cesarstva. Pozneje so slišali, da so prvi kolonizatorji in graditelji položili tudi podzemeljske vodovode in da izvira ta voda okoli Crispija in Giodi iz številnih skrivnostnih vodnjakov.

V Crispiju so zgradili deset velikih bazenov po 3000 kubičnih metrov, v katere priteka iz številnih cevi po 280 kubičnih metrov vode na uro (in ta voda je topla, ima po 30 stopinj Celzija), iz bazenov pa je napeljana k stotinam hiš in naselbin. Vsa ta voda prihaja iz globine 350 m in spreminja puščavo v rodovitno zemljo, človeku pa daje pijačo, ki mu je potrebna, da vztraja v tej vroči deželi. Danes ima Libija že šestnajst mogočnih arteških vodnjakov in na številnih krajih vrtajo za novimi. Treba pa je vedno nekaj sreče, da zadeneš na pravo mesto, kjer ima voda dovolj sile, da se lahko sama dvigne na površje zemlje. Okrog vsakega takšnega vodnjaka se širni predeli puščave spreminjajo v krasne nasade.

Obeta se nam lepa pozna jesen

Kaj menijo o letošnjem vremenu meteorologi

Pred nami je sicer še polovica novembra, toda izkušnje v zadnjih desetletjih nas uče, da trajajo toplotne periode še posebno dolgo, če se november začne tako toplo, kakor se je začel letos. Tako je n. pr. trajalo toplo poznojesensko vreme 1. 1930. do Božiča.

L. 1934. se je začelo toplo vreme, podobno kakor letos, že v oktobru, in je trajalo tja do začetka januarja. Lahko bi navedli

mnogo primerov za to, da ima tople novembarski začetek za posledico ne samo toplega novembra sploh, temveč tudi mil decembra. Vremenska karta ob koncu preteklega tedna je ugotavljala nizek zračni pritisk nad oceanom in visok pritisk nad Vzhodno Evropo. Tudi takšen položaj kaže, da utegne milo vreme trajati še dalje in da zima še ne bo kmalu pritiskala do nas.

Borba s krokodili na življenje in smrt

Trojno orožje: puška, laso in nož

Ob ustju Amaconke leži velik otok, katerega prebivalci so si boj na življenje in smrt s krokodili izbrali tako rekoč za vsakdanji sport. Ves otok je močvirnat, s konji tu ne prideš daleč. Pač pa so vole, ki se ne vdirajo v blato, zdresirali kot jahalne živali. Zvečer jahajo mladi ljudje v močvarno na krokodile. To je nevaren lov, pri katerem ima ulogo najprvo puška, potem laso, ki ga vržejo zverini okrog repa, in na zadnje nož. Pogostoma se ta boj na življenje in smrt konča za človeka tragično.

Moderni Robinzoni

V Sydneyu je te dni pristal 90-tonski parnik »Henriette«, ki ima za seboj petnajst mesečno morsko vožnjo. Na ladji se nahaja nje lastnik, kapitan Sawyer. Pomorščak je na svojem potu obiskal tudi otok Robinzona Crusoeja San Fernandez in je našel tam nekaj ljudi, ki se čisto po robinzonovski zadržujejo na njem. Žive namreč v votlinah. Življenje v brlogih jim je tako povšeči, da ne kažejo prav nobene volje za povratek v civilizacijo.

Čapkova „Mati“ v Franciji

V pariškem gledališču »Des Arts« je bila te dni premiera Čapkove drame »Mati«. Drama je dobila v francoskem prevodu naslov »Čas, ki v njem živimo«.

Bos okoli sveta

Čuden sodobnik je angleški steklar Anton Sabian, ki se je povzpelo do naslova »kipar v steklu«. Možakar bo v najkrajšem času zapustil Anglijo in se bo napotil bos peš okoli sveta.

Utrjevanje Siegfriedove linije



Nemčija »radi v mejnem ozemlju proti Franciji, Belgiji in Holandski črto železobetonskih utrdb, tkzv. Siegfriedovo linijo. Pri teh delih je zaposlenih nad 500.000 delavcev

Zeissov planetarij v Parizu na dražbi

Zeissov planetarij, ki je bil obiskovalcem svetovne razstave v Parizu na ogled ter ga je pozneje kupila družba »Razstaviščno zabavišče«, je bil nedavno v Parizu prodan na javni dražbi, ker je prišla njegova lastnica v konkurz. Vrednost planetarija je bila prvotno štiri in pol milijona frankov. Na dražbi pa so zahtevali za odkup planetarija samo 50 tisoč frankov, poleg tega pa še 600 tisoč frankov carine, ki se ni bila plačana pri prevozu iz Nemčije na francoska tla.

Zastopnik generalnega komesarja za svetovno razstavo je končno izdal planetarij za vsoto 140 tisoč frankov, toda pod pogojem, da finančna oblast odpiše zahtevano carino. To se bo zdaj zgodilo. Planetarij bo po končnem obračunu za svetovno razstavo prišel v last mestne občine v Parizu in pod tem pogojem je tudi država sklenila ugoditi zahtevi po odpisu carinske pristojbine za uvoz v Francijo.

Rumunski obisk v Londonu



Kralj Karol



In prestolonaslednik Mihail

sta te dni gosta angleškega kralja v Londonu. Prva posledica tega obiska bo, da bosta rumunsko zastopstvo v Londonu in angleško poslatništvo v Bukarešti povišani v veleposlatništvi.

»Mona Lisa« na posodo

Prihodajo spomlad bo v Milanu velika razstava dela Leonarda da Vincija. Ze zdaj delajo za razstavo velike priprave. Namen prireditve bo, prikazati delo italijanskega mojstra v takšni popolnosti, kakor je doslej še ni videl svet.

Razstava hoče pokazati, da je bil Leonardo da Vinci univerzalen duh ne samo slikar, ampak tudi geolog, botanik, zemljepisec, arhitekt, inženir in tudi eden izmed pionirjev letalstva.

Niz umetnikovih del bo posodil inozemstvo. Med drugim pride v Milan iz Pariza tudi slovit »Mona Lisa«, ki visi v Louvreu, kjer je stalno zastražena. Aranžerji milanske razstave hočejo največ pozornosti posvetiti razsvetljavi, tako da bo prišla vsaka Vincijeva slika do čiste veljave.

Obvezna sportna vzgoja na italijanskih univerzah

Vsak italijanski vseučiliški študent se mora pred vpisom v fašistično organizacijo podvreči zdravniškemu pregledu. Po tem pregledu se določijo sportne discipline, v katerih se morajo dijaki izuriti. Pravilnik za italijanske visokošolske predpisuje, da se mora vsak univ. študent izveževati najprej v teku na 100, 300 in tisoč metrov, potem pa še v skakanju v višino, v metu kopja in diska. V vseh teh panogah morajo vseučiliščniki doseči vsaj minimalen uspeh, ki se jim vpiše v spričevalo, oziroma diplomu.

Bik usmrtil gospodarja

V Sirnachu v Švici je hotel 38-letni posestnik Ernst Müller-Büchler svojemu biku vtakniti obroček v nosnico, da bi žival na ta način lažje pokorili, kadar jo bodo vodili na verigi. Med usužnjevalnimi pripravami pa je bik stresel glavo in dregnil z rogom gospodarja naravnost v sence. Prebil mu je kost. Nastopila je krvavitev in kmet je v nekaj urah podlegel usodni poškodbi.

Morilec zaradi ljubavnice

V Chateau-Thierryju v Franciji je ustrelil neki 36-letni notarski kandidat, ki je poveril pri svojem delodajalcu nad sto tisoč frankov zaradi ljubavnega razmerja s svojo prijateljico, svojo ženo, svojega sedemletnega sina, nato pa še sebe. Morilec se je bal obračuna s svojim šefom in je ugonobil svojo družino in samega sebe, da bi se izognil posledicam nepremišljene ljubezni.

Postani in ostani član Vodnikove družbe!

Begunski problem v ČSR



Češki begunci iz Nemčije odstopljenih krajev v neki češki šoli. Begunsko vprašanje dela praški vladi velike skrbi

Mačke izdale umor

Mijavkanje v zaprtem stanovanju

V majhnem stanovanju v Nici je odkrila policija te dni nekaj grozotnega. Tam je živel že nekoliko mesecev 74-letna vdova, ki je pred tremi tedni svoji sosedki sporočila, da bo za osem dni odpotovala. Starka pa se ni vrnila. Minili so trije tedni in o njej ni bilo še nobenega glasu. Vse to bi pa nemara ne zbudilo še nobenega suma, da ni bilo mačk.

Stara vdova je bila prijateljica teh živali. Dellia je svoj kruh s tremi mačkami. Na potovanje jih ni mogla vzeti s seboj, zato je dejala sosedki pred svojim odhodom, da jih bo zaprla v stanovanje in jih preskrbel za teden dni z rižem, mesom in mlekom.

V zaprtem stanovanju je bilo od tega dne slišati neprestano mijavkanje. Soseda je sploščila misli, da imajo živali pač do-

volj hrane in nobenega razloga, da bi bile nezadovoljne. Ko pa so minevali tedni, je postalo mijavkanje neznosno. Soseda je odšla zato na policijo, in sicer pred vsem zaradi tega, da bi se lažne živali osvobodile te ječe. Policija je vstopila v stanovanje in je našla starko v njeni postelji umorjeno. V ustih je imela zamašek, okrog vratu pa vrvo, s katero jo je bil morilec zadavil. Razen tega ji je pogljal še kroglo iz samokresne v prsa. Vsa znamenja kažejo, da se je umor zgodil zvečer, preden je mislila vdova odpotovati. Pozna prijava preiskavo seveda zelo otežuje, menijo pa, da je moral biti morilec človek, ki je bil s starko znan in je poznal tudi njene razmere. Večkrat se je pohvalila s tem, da je v Nici prodala neko zemljišče in dobila zanj veliko vsoto. Tega denarja niso nikjer našli.

Ogromen zdravniški zaslužek

50 tisoč funtov za obisk haradskega maharadža

Londonški specialist za bolezni obisti dr. Geoffrey Evans, ki se je z letalom odpravil v Barodo v Indiji, bo v zvezi s tem poletom zaslužil enega najvišjih zdravniških honorarjev. Barodski maharadža je težko obšel in so pozvali zdravnika iz Londona. Dr. Evans, ki je takoj odletel v Indijo, bo v svojem računu navedel najemnino za letalo, stroške za vsako miljo poleta tja in nazaj, kar že samo znaša 12.000 funtov, razen tega bo zahteval odškodnino za dneve svoje odsotnosti s klinike, ki jo ima v Londonu, končno bo pripisal še čisti zdravniški honorar, ki ne bo majhen. Vse skupaj bo znašalo okrog 50.000 funtov, težke milijone v našem denarju. Toda barodski maharadža si takšen izdelek lahko privoščil, treba mu je seči tako rekoč le v mali

žepček. Ima sicer častni naslov »gaekwar«, kar pomeni »kravarja«, a spada vendarle med osem najbogatejših mož na svetu.

Pijance iztreznjujejo

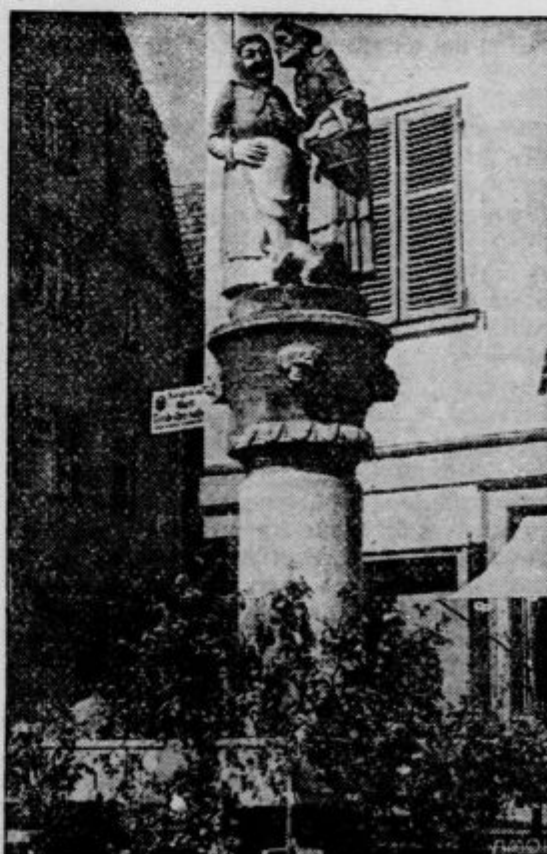
Neki njujorški zdravnik je objavil javnosti, da se mu je posrečilo skonstruirati treznostni aparat. S pomočjo te naprave je mogoče vsakega pijanca v 90 minutah popolnoma iztrezniti. Zdravnik prisili pijanca, da vdihava mešanico 90 odstotkov zraka in 10 odstotkov ogljikovega oksida. Pod tem vplivom pijanost človeka popolnoma mine. Stroji za iztreznjevanje je razmeroma poceni. Iznajditelj, ki ga je dal patentirati, pravi, da bo naprava stal samo 50 dolarjev.

Oplenjena židovska trgovina



Zaradi umora nemškega diplomata von Ratha so demonstranti v Berlinu razbili mnoge židovskih trgovin. Na sliki vidimo razdejano izložbeno okno nekega židovskega skladišča

„Ali že veste, sosed?“



V Sindelfingenu pri Stuttgartu stoji v nekem kotičku prav idilična skulptura, ponazarjajoča sestanek dveh žensk, ki iztresa dnevene novice

A NEKDOTA

Mark Twain je imel dobo, ko ga je obhajala najhujša lenoba za pisanje. Če mu ništa ljubezen in dolžnost potisnili peresnika v roke, potem mu je dal počivati. Pisatelj Bret Hart je dolgo čakal odgovora na neko svoje pismo. Končno je izgovoril potrpljenje in mu je poslal s pošto list papirja in znamko, da bi ga spomnil na ta odgovor. Mark Twain mu je odpisal: »List in znamko prejel. Prosim, pošljite mi še zavitek.«

VSAK DAN ENA



»AM gre tvoj mož daleč, kadar ga luna nosi?«
»Ne, vino je vendar v jedilni škrabli!«
(Dansk Familie Blad)

Kulturni pregled

Vladimir Bartol, »Alamut«

Od svoje prve zbirke »Al Araf« do novega izdajanja romana »Alamut« (izdala Moderna ptica v Ljubljani, 454 str.) je prehodil pisateljski talent Vladimira Bartola znatno razvojni pot. Danes se nam zdi knjiga proze »Al Araf« nekaj podobnega kakor pri slikarju skicirka z nekaterimi študijami in osnutki za veliko kompozicijo. V tej zbirki se prevladuje intelektualizem nad spontanostjo umetniškega doživljanja, markatna proza je bližja osebi ali študiju kakor pa epičnemu pripovedovanju. Knjiga je svojevredno pričevanje o duševnem razvoju mladega intelektualca: Dostojevski in Nietzsche, Freud in Poe se srečujejo kot bolj ali manj oddaljeni vzorniki in inspiratorji Bartolove originalne proze, ki ima s svojim intelektualizmom, ironijo, nagibom k fantastičnosti in psihologizmom v slovenski književnosti še mo enega stilo sorodnega prednika: avtorja »Abadona« Janeza Mencingerja.

gami zgodovinskih podatkov, marveč tudi s filozofijo in religiozno problematiko. Rdeča nit njegovega epičnega tkanja je spoznanje resnice in njenega mesta v življenju. Ob tem spoznanju rase osebnost stranskega eksperimentatorja Hasana.

Težko je v tesnem okviru tega članka prikazati vsebino Bartolovega »Alamuta«. Treba se je omejiti na najsplošnejši oris, ki je mogoč. Roman se dogaja v 11. stoletju po Kr. v iranskem cesarstvu, ko islamski svet pretresa s ene strani politični boj med egipčevskim kalifatom in seldžukovskim sultanatom, v katerem se zlasti uveljavlja barbarski turški element, s druge strani pa verski boj s oficijelno mohamedansko cerkvijo in »krivoversko« ločino izmalcev, ki proglašajo »edin praveren nauk«. Vodja te bojevitve sekte je Hasan Ibn Sabu, imenovan Selduna ali Haš gospod. Ta ožji prijatelj perzijskega pesnika Omara Hajame je za svojo dobro izredno prosvetljen človek, filozof, naravoslovec, astronom — nekak enciklopedist, obenem pa hraber vojščak in brezobziren diktator, ki se ne ustraši nobenega sredstva za doseg svojih smotrov. Osvoji si obsejni grad Alamut in postane na njem absoluten gospodar. Obdaja se s množico ljudi, ki jim je podoba preroka in kralja. Zaprta v svoj visoki stolp vzgaja na strogi hierarhiji slonečo množico vojščakov v neizprosne fanatike izmalstva in skuša s njimi porušiti močeno državo Seldžukov ter zavladati v islamskem svetu. Njegov vzgojni sistem sloni na globokem spoznanju človeške narave in s svojimi eksperimenti gre tako daleč, da si celo ustvari umetni paradiz s kurijami, ki jih koran obeta vsem neustrašenim bojevnikom. Iz mladosti vzgaja ljudi, ki bodo imeli »blazno željo po smrti in slepo vdanost vrhovnemu gospodarju«. Da jim še bolj razvname to željo, jim daje okusiti sladkost paradiza, v katerem njegove haremke dame prevzemajo vlogo nebeskih hurij. Že se zdi, da bodo nekateri spregledali in nevarno igrati, toda končni uspeh pokaže Hasanu, da je na pravi poti. Posreči se mu, da s svojimi brezobzirnimi in rafiniranimi metodami razmaje moč nasprotnika in stopi na pot, katere konca ne pozna iz romana. Avtor je dal trumfirati Hasanu, ki vzklikal v hipu, ko podpiše smrtno obsodbo svojega sina: »Vse veliko mora preko človeškega«. Hasan je človek s »Al Araf«, človek, ki ostane sam, ko mu ojekleni srce. Njegovo spoznanje je šlo skozi strupeni miraz popolne negacije, kjer je videl, da ni nič resničnega in da so verski nauki samo prevare. To spoznanje bi navadnega človeka pogubilo, Hasanu pa je dalo moč, s katero je ustvaril svojo filozofijo moči, slonečo na absolutni veri, da lahko prerok odpira tudi sama nebeska vrata. S to vero in s pretkanimi koncesijami človeški naravi si je vzgojil četo fanatikov, ki naj bi preobrnili svet. Tu nekje smo pri izvoru tistih zgodovinskih dogodkov. Tu vznikajo mnoge religije in zgodovinski sistemi, ki spreminjajo usodo držav in narodov.

Prikazali smo miselno ogrodje romana, ki je podprto z orientalsko in starogrško filozofijo, s koranom in gnostiko in spreminjeno v nekako orientalsko »ničevstvo«. To so nosilni stebri dogajanja, ki šele tvori pravo epično vsebino Bartolovega romana. Vroči dihi fantazije, ki je oživila miselno in zgodovinsko snov, prevaja knjigo od začetka do konca. Podoba starodavnega iranskega gradu z njegovim prerokom in hierarhično družbo vojakov in dvorjanov, trda vzgoja fanatikov, obleganje gradu, zastupitev velikega vezirja in sultana, usoda »prerokovega« sina, ti in mnogi drugi prizori, opisani z večšino polnokrvnega pripovednika, se prepletajo s scenami iz življenja v haremu močnega Seldune, v čarobnih vrtovih, ki jih hla di bistra voda hundourika in napaja vonj razkošnih rož, vzbujajočih privide nebeskih vrtov, ki čakajo pravoverne. In kakšna galerija oseb! Poleg Hasana so to predvsem veliki dajli in mladi fedajji, izmed njih zlasti Ibn Tahir, pesnik, ki se po čudovitih dogodkih spremeni v filozofa Asanija, izmed žensk pa Mirjam in Halima, dve ženski usodi, ki sta stekani iz najfinije švile orientalskih povesti. S te strani je Bartolov roman uspel kompromis med ekotičnim, avanturističnim in zgodovinskim romanom, ki pa mu daje kvaliteto višino poleg dovolj trdne kompozicije in razgibanega pripovednega stila, izhajajočega iz večšega razpeta in zapletanja fabule, neprestani podatni tok njegove idejne problematike, filozofski duh, ki tiči za vsimi slikovitimi podobami iz orientalske preteklosti. Pisec, ki je doslej vzbujal pozornost s svojo originalno zasnovano krajšo prozo, je z »Alamutom« prekosil pričakovanja svojih čitateljev in nam dal delo, o katerem menimo, da sodi med najoriginalnejše pojave v slovenskem romanu. Delo, ki kliče po nadaljevanju.

—O.

Priznali smo miselno ogrodje romana, ki je podprto z orientalsko in starogrško filozofijo, s koranom in gnostiko in spreminjeno v nekako orientalsko »ničevstvo«. To so nosilni stebri dogajanja, ki šele tvori pravo epično vsebino Bartolovega romana. Vroči dihi fantazije, ki je oživila miselno in zgodovinsko snov, prevaja knjigo od začetka do konca. Podoba starodavnega iranskega gradu z njegovim prerokom in hierarhično družbo vojakov in dvorjanov, trda vzgoja fanatikov, obleganje gradu, zastupitev velikega vezirja in sultana, usoda »prerokovega« sina, ti in mnogi drugi prizori, opisani z večšino polnokrvnega pripovednika, se prepletajo s scenami iz življenja v haremu močnega Seldune, v čarobnih vrtovih, ki jih hla di bistra voda hundourika in napaja vonj razkošnih rož, vzbujajočih privide nebeskih vrtov, ki čakajo pravoverne. In kakšna galerija oseb! Poleg Hasana so to predvsem veliki dajli in mladi fedajji, izmed njih zlasti Ibn Tahir, pesnik, ki se po čudovitih dogodkih spremeni v filozofa Asanija, izmed žensk pa Mirjam in Halima, dve ženski usodi, ki sta stekani iz najfinije švile orientalskih povesti. S te strani je Bartolov roman uspel kompromis med ekotičnim, avanturističnim in zgodovinskim romanom, ki pa mu daje kvaliteto višino poleg dovolj trdne kompozicije in razgibanega pripovednega stila, izhajajočega iz večšega razpeta in zapletanja fabule, neprestani podatni tok njegove idejne problematike, filozofski duh, ki tiči za vsimi slikovitimi podobami iz orientalske preteklosti. Pisec, ki je doslej vzbujal pozornost s svojo originalno zasnovano krajšo prozo, je z »Alamutom« prekosil pričakovanja svojih čitateljev in nam dal delo, o katerem menimo, da sodi med najoriginalnejše pojave v slovenskem romanu. Delo, ki kliče po nadaljevanju.

—O.

Zapiski

NOVA GOSTOVANJA V OPERI

Razvojna pot in umetniško udejstvovanje slovenskih opernih pevcev in pevk je nenadano domačemu Taljineu hramu. Fratrikova, Mezetova, Majdičeva, Zupčeva, Golobova poleg Kogejve, Šimenca, Drmota in Gostičev Francja in Banovca, Križaj in Rus poleg Beteteta bi dali solistični ansambl, za katerega bi nas najbrž zavladali največji odri. Toda slabe finančne razmere, preozek kulturni okoliš pa tudi nepaznja in nezažetost z naše in v nemi meri nezavednost in neodgovornost z njihove strani je kriva, da imamo danes občutno vrzel v opernem ansamblu, ki jo le s težavo in skromnejšim uspehom masijo začetniki.

Vse to je zopet pokazalo gostovanje ge. Gjungeac v Verdijevi »Traviati«. Najbrž se številno občinstvo pri entuziasmičnem odobravanju ni zavedalo največje njegove zasluge, da je namreč ge. Gjungeac kot Hrvatca ustvarila Slovencem v teku nekaj let s prvostolnimi kreacijami bogato tradicijo; da, celo izven opernih desk je rada pomagala z uspehom, kjer je le utegnula. Neprecenljiva važnost za našač pa je bilo opazovanje in delno posnemanje njenih zrelih podajanj. Zato si jo vedno znova želimo nazaj, čeprav njena panoga udejstvovanja niso visoko-dramatične vloge, ki jim gre prednost. — Le g. Banovec se je ob priliki njenega poslednjega gostovanja povzpela mestoma do za-

vidljivega petja. Ali ga ni človeka, ki bi temu zaslužnemu, že rutiniranemu pevcu izpili eklatantne napake v igri, s katerimi si redno manjša umetniški uspeh? Predstava je bila na naglico pripravljena. Scenarija druge silke je bila tako škandalozna, da je naravnost motila tudi poslušalca.

V torek, 8. t. m. se je vršila za premierski abonma Verdijeva »Aida« v delno novi zasedbi vlog in prenovljeni insecnaciji ter režiji. Razumljiva je razburjenje pri prvem nastopu v takih glavnih vlogah, kakor sta Radames in Aida, vlogah, ki se štejeta med največje v operni literaturi in ki jima tudi največji pevci niso zlepa kos. Poudariti pa je treba, da je dosegla ga. Karena kot Aida večji uspeh kakor v vlogi Eleonore in da je mestoma (v »niskih« sceni po srečnem eksponiranem visokem c-ju) že tudi izdatno posegla v igralsko izraznost. G. Franci je nastopil mnogo samozavestneje in bo pri pravilnejšem dahu tudi laže zmogel tudi najvišje tone. V splošnem je rešil vlogo Radamesa igralski in pevski v svojo korist. Podrobneje po repizir. — Zopet enkrat nerazumljivo mladenec je bil obisk te opere, ki je priznava ena najlepši in nudi toliko bogatega dejanja in čudovito lepe glasbe, da mora zadovoljiti vsakogar vedno znova. Če ti osebno ne ugaja te pevec, poslušaj drugega, tretjega, uživaj nad izdatno razpredenim orkestralnim mu ziciranjem, glej baletne vloške (v kate-

rih se je s ravnim plesom ekotične poan-te zopet najbolj uveljavila ga. Bravničarjeva). Našel boš užitek dovolj. P. 8.

Razstava slik B. Jakca v Jakopičevem paviljonu je pokazala v prvih desetih dneh razveseljivo lep obisk. Posetili so jo tudi dijaki nekaterih srednješolskih razredov. Prav tako priča o zanimanju za Jakčevu zrelo umetnost, da je bilo nekaj slik že prodanih. Razstava je odprta vsak dan do 26. t. m.

Roman Franceta Novšaka »Dečke« je izšel. Te dni je založba Satura v Ljubljani poslala na knjižni trg novo izvirno slovensko delo, roman Franceta Novšaka »Dečke«. Mlad pisatelj je s odlomki iz tega romana, ki opisuje dijaško življenje v internatu, vzbudil pozornost med čitatelji »Ljubljanskega Zvonca«. K tej literarni novosti se bomo še vrnil s obširnejšim prikazom.

Iz česke kulture. V Pragi so nameravali prirediti v okviru proslav 20letnice republike razstavo s naslovom »Českoslovaška knjiga v tujini«. Razstava pa je bila odpovedana, prav kakor vse proslave dvajsetletnice. Namesto tega je izšel katalog razstave, ki kaže, koliko so tuji narodi prevajali česke in slovaške avtorje. Iz kataloga je videti, da kažejo veliki narodi, katerih knjige so čeli največ prevajali, najmanj zanimanja za česke avtorje. Največ prevajajo iz češčine in slovaščine v srbohrvatski in slovenski jezik. V angleščino je prevedenih samo 40 čl. avtorjev, v nemščino 88, v poljščino 54, v francosščino 50, v ruščino 28, v lužičko srbeščino 33, v italijanščino 18, v rumunščino 17 avtorjev, v slovenščino in srbohrvaščino pa 129 avtorjev. Ta primat, ki mu priliko ustreza tudi zanimanje čehov za naše avtorje, je zgorevno dokaz za dejanski pomen in vsebino naših vzajemnih kulturnih stikov. Zanimivo je, da so izmed starejših pisateljev najbolj prevajani Jirasek, Zeyer in Vrchlický, izmed novejših pa je na prvem mestu Karel Čapek s 125 v tuje jezike prevedenimi knjigami, nato Masaryk s 87 spisli, pa J. Hašek s 55 in Olbracht s 22 prevodi. — Časopis »Horový« iz knjižnice, ki ga izdaja založba Melantrich, je razpisal med pisatelji anketo o najvažnejših českih knjigah v dvajsetih letih republike. Ankete se je udeležilo 128 pisateljev in osebnosti iz kulturnega življenja. Najpogostejše se omenjajo F. X. Šalda (36), Josef Hora (33), V. Vančura (32), Karel Čapek (31), Ivan Olbracht (30) in T. G. Masaryk (24). Med najvaž-

nejšimi knjigami pa so med drugimi navedene po vrsti naslednje knjige: Masaryk, Svetovna revolucija; Olbracht, Nikola Šuhaj; J. Durych, Blodnje; Hora, Struna v vetru; Šaldovi spisli, pesniško delo Jitija Wolkeja i. dr. — Kritički mesečnik, revija, ki jo izdaja založba Borový v redakciji doc. dr. V. Černega, je osmo številko posvetili vodu českoslovaške. Je to eden najprejnih obračunov s preteklostjo in sedanjostjo. V Černý je prispeval članek z naslovom »Na razpotju«. V njem se zavzema za novi humanizem, ki ga bo treba zgraditi od temeljev in se iznebiti raznih mitov, kateri so doslej zaslepijali kulturne delavce in zapeljevali na kriva pota. Med njimi je mit pacifizma in liberalističnega utilitarizma, mit površne vere v napredek in mit površnega kosmopolitizma. Zanimivi so tudi aktualni pesniški prispevki Jos. Hora, Vl. Holana in dr. ter članek V. Navrátila »O patetičnih nacionalizmih«.

Beograjski »Muzički glasnik« o českoslovaški glasbi. Pravkar izšli 8-9 svezek beograjskega časopisa »Muzički glasnik« je posvečen českoslovaški glasbi. V uvodu izraža pisec prepričanje, da bo sedanje »veliko in tragično nacionalno-politično poremečenje u čehoslovačkoj neimovno imalo uticaja na razvoj čehoslovačke muzike kao što ga je imao i dosadašnji dvadesetogodišnji režim«. Pričujoča številka je posvečena dvajsetletnemu uspešnemu razvoju čsl. glasbe. Petar Konjović je prispeval v svezli s delom Lea Janačka študijo »Dve orientacije u slavenskoj muzici«, dr. Pavao Markovac razglablja »Naš odnos prema čehoslovačkoj muzici«, Jovan Bandur objavlja osebne spomine »Kako sam doživio česku muziku«, Slavko Osterc je prispeval članek o skladatelju K. B. Jiraku, nato pa sledi še vrsta krajših informacij iz aktualnega glasbenega življenja v CSR.

Slovenska literatura v »Meridiano di Roma«. Rimski literarni tednik »Meridiano di Roma« objavlja v najnovejši številki članek L. Boschiana »Podkarpatska Rusija pri nekem českem pisatelju«; je to kratek prikaz dela Ivana Olbrachta, predvsem pa njegovega romana »Hajduk Nikola Šuhaj«, ki je izšel tudi v italijanskem prevodu. (Slovenski prevod B. Borka in O. Berkopca je izdala Tiskovna zadruga. Sedanjí dogodki so mu dali novo aktualnost.). Nadalje objavlja ugledni slavist dr. Luigi Salvini štiri prevode iz sodobne bolgarske poezije.

S P O R T

Prihodnji ligaški spored v Ljubljani

Hašk—Ljubljana

Prihodnjo nedeljo bo v ligi zopet popoln spored. V Ljubljani bo gostoval državni prvak Hašk iz Zagreba.

V spornih krogih pričakujejo srečanje Haška s našo Ljubljano s veliko nestrpnostjo. Brezdvomno je Hašk mnogo trši oreh od zemunske Sparte in naši se bodo mo-

rali seveda že vse drugače potruditi, če bodo hoteli z uspehom zaključiti nedeljsko borbo.

Kot vsaka bo tudi ta tekma ob vsakom vremenu in na igrišču ob Tyrševi cesti. Podrobno bomo še javili.

V nekaj vrstah

Preteklo nedeljo je nastopilo v Guštanju moštvo SK Slavije iz Studencev pri Mariboru proti domačemu moštvu SK Guštanj. Zelo lepa in napeta igra se je končala s zasluženo zmago domačinov 3:1. Moštvo SK Guštanj igra vsako nedeljo boljše. Gledalcev je bilo okoli 400, ki so burno bodrili domače in so zadovoljni s rezultatom in igro odšli s igrišča. Sodli je prav dobro g. Sila iz Prevalj.

Proti ligaškim tekmam pretekle nedelje sta bila spet vložena dva protesta, in sicer je Jedinstvo protestiralo proti verificiranju tekme s Hajdukom, Bask pa proti verificiranju tekme z varaždinsko Slavijo. Pismene obrazložitve protestov še niso znane.

Na povratku iz Splita je beograjsko Jedinstvo odigralo v Slavonskem Brodu prijateljsko tekmo s tamkajšnjo Marsonijo in zmagalo s 7:2 (3:1).

V Dublunu je bila odigrana meddržavna nogometna tekma med Irsko in Poljsko, v kateri so Irči zmagali s 3:2 (2:1). Za to tekmo je bilo veliko zanimanja in jo je prišlo gledat 35.000 oseb.

Za Pis-prvenstvo v Zakopanih na Poljskem se je dozdaj prijavilo 12 držav, in sicer razen prireditelja Poljske še Nemčija, Anglija, Estonika, Finska, Francija, Italija, Norveška, Švedska, Švica, Madžarska in Jugoslavija. Tekme bodo v času od 11. do 19. februarja.

Finski državni svet je oni dan odobril 200 milijonov finskih mark državnega posojila za XII. olimpijske igre v Helsinkih. Denar bodo predvsem porabili za povečanje in izboljšanje železniških svez, za razširjenje telefonske mreže, za novo radijsko oddajno postajo, za nekatere večje zgradbe, za nabavo jahalnih konj ter deloma tudi v propagandne svrhe.

Naši Sokoli na delu

VSE PRIPADNIKE LJUBLJANSKIH SOKOLSKIH DRUŠTEV — članstvo, našač in deco — pozivamo ponovno, da do 19. t. m. vplačajo pri svojem društvu svoj prispevek (najmanj 1 din) za Sokolebegunce iz suetskile dežel. Z navedenim dnem se bo nabiralna akcija zaključila, zato prosimo, da se vsakdo potrdi v pisarno svojega društva in odda svoj prispevek. — Meddržaven odbor Ljubljanskih sokolskih društev.

Sokolsko društvo Novo mesto priredi drevi ob 20. v svojem domu predavanju »Preporodovci«, Predava predavatelj ZRK g. prof. Kolar Ivan.

Sokolski diletanti v Gornjem gradu so priredili na Martinovo nedeljo ob prav lepi udeležbi domačinov in gostov iz Kamnika, Bočne in Ljubnega v Sokolskem domu Stolbovo veseligo v treh dejanjih »Stari grehi« v režiji učitelje Ljudmila Pahorjeve. Priidni diletanti so rešili svoje vloge v splošno zadovoljstvo vseh gledalcev, ki so jih nagradili z aplavzom. Na odru smo videli nekaj novih moči, tako da lahko pričakujemo v letošnji sezoni še lepši in zabavni večerov. Po igri se je razvila prijetna prosta zabava.

Dramski odsek Sokola v Ljubotomu uprizori v soboto 19. t. m. ob 20. in v nedeljo 20. t. m. popoldne Nušičevo zabavno komedijo »Dr. B. Režiserju se je posrečilo vloge dobro razdeliti. V glavni vlogi nastopi br. Vilas. — V teatralnici se marljivo pripravljajo za svečano telovadno akademijo, ki bo v nedeljo 4. decembra v proslavo 20letnice zedinjenja.

Dva problema: prhut izpadanje las

Ena rešitev:

Silvikrin

Lotion Silvikrin. Za delotvorno vsakdanje negovanje las: popeljšava lase, prepreči izpadanje las ter ohrani kožo glave zdravo in brez prhuta. To je edina voda za lase, ki vsebuje prirodno hrano za lase Neo-Silvikrin.

Neo-Silvikrin. Ta koncentrirana naravna hrana za lase uporablja se proti trdovratnemu prhutu, v resnih slučajih izpadanja las, pri oslabilih lasnih koreninah, pri ogolelih mestih in kadar preti plešavost.

Shampoo Silvikrin. Blago sredstvo za pranje las, za smajenje in zaščito lasišča in las. Njegova obilna pena vsebuje naravno hrano za lase Neo-Silvikrin in deluje kot balzam na tkivo lasišča.

Dobi se v vseh strokovnih trgovinah.

Y-406-H

Na olimpiadi v Helsinkih bo za tekmovalce po vzorcu Los Angelesa in Berlina pripravljena tako zvana olimpijska vas. Kljub temu pa mednarodni olimpijski odbor priporoča vsem narodnim olimpijskim odborom, naj glede nastanitve svojih udeležencev upoštevajo tudi izkustva iz Stockholma, Anversa in Amsterdama, kjer so bile posamezne ekipe vse čas trajanja olimpiade udobno nastanjene na velikih prekomorskih parnikih. To priporočilo kaže, da bo vprašanje nastanitve tekmovalcev eno najtežjih na bodoči olimpiadi.

Ilustrovane sportske novice, št. 74, imajo naslednjo vsebino: Še četrti poraz po 1 : 2. Hajdukova zmaga brez zmaga, 12 novih lahkoletskih rekordov, tajniško poročilo za občni zbor plavalnega saveza, St. Etienne, eden od najboljših klubov v prvenstvu Francije, Reidar Andersen ni zadovoljen z norveškimi smučskimi skakalci, Haškovi mladci so najboljša juniorska ekipa v Zagrebu, Hašk je bil najboljši od prvih štirih in še mnogo drugih. Vmes je še kopica drobiža iz vseh sportnih panog, ki bo gotovo zanimal vsakega sportnika. Posamezne številke so po 1 din.

SK Ilirija (amuška sekcija). V četrtki dne 17. ob 17.30 odborova seja v klubskem lokalu.

Kako sem se rešila kože,
ki je izdajala moja

"SREDNJA LETA"

izvlic mojih
50 let



»Vse moje prijateljice bi hotele vedeti, kaj sem napravila, da sem videti tako mlada. Pred tremi meseci sem stavela svoj 50. rojstni dan. Moje lice je bilo nagubano, poln brezbarvna in uvela. Videti sem bila res kakor žena v »srednjih letih«. Takrat pa sem čitala o ženah, ki so dosegle sijajne rezultate z uporabo kreme Tokalon, hranila za kožo. Čeprav sem imela le malo upanja, sem sklenila, da to poskusim. Redno sem vsak večer uporabljala rožnato kremo Tokalon, hranilo za kožo, vsako jutro pa sem se mazala s belim hranilom za kožo pred pudranjem. Že čez nekaj dni se mi je zdelo koža bolj sveža in čista. V enem tednu sem bila popolnoma prepričana, da sem videti mlajša. Zda je tretih mesecev sem ravno tako presenečena kakor vse moje prijateljice, ki mi pravijo, da mi ne bi mogli nihče prisoditi več kakor 38 let.«

Rožnato hranilo za kožo Tokalon vsebuje »Bioceci«, ki ga je dr. Stejkal, profesor d-najškega vseučiliša, pridobil iz kože mladit živali — ekstrakt dragocenih vitalnih elementov, ki popolnoma odgovarjajo onim v mladi, zdravi človeški koži. Kremo Tokalon, hranilo za kožo, bele barve, brez masla, vsebuje očistočeno smetano mleka in oljivo olje skupaj z drugimi dragocennimi redstini sestavinami. Vporablja se dve kremi, hranili za kožo redno, pa boste imeli gladko, čisto kožo in Vaša polt bo dobila novo lepoto. Uspešni rezultati so popolnoma zanesljivi, ali pa se vam takoj vrne denar.

NOUGAT GALAK

IZVRSTNA
SLAŠČICAFINA NAPOLNJENA
BELA ČOKOLADA

4 NOVE SPECIJALITETE

NESTLÉ

CRAKLAIT CITRA

MLEČNA ČOKOLADA
S PRAŽENO RŽJO
ZELO REDILNAODLIČNA ČOKOLADA
S KREMO OD CITRONE

PAUL RIPSON

36

Stratosferski pilot

Roman

— Navdušen sem, Mr. Blair, da sem mogel priti danes zvečer v vašo družbo, in zajedno v družbo vaše dražestne spremljevalke.

— Naju zelo veseli, dragi Mr. Ramon, kar prisedite.

Lea je sedela na iglah, kajti bala se je, da bo Ramon omenil, da ste bila prejšnji večer v istem lokalu. Toda Ramon je bil pretkan Španec in ni črtnil niti besede. Fred ni dvomil, da je vedel za njegovo razmerje do Leje. Bil je pa ob enem prepričan, da ga smatra Ramon za silno nevarnega tekmeča, in da bo napel vse sile, da ga pri njej izpodrine. Tako je bil položaj med trojico zelo mučen, in tudi francoski šampanjec, ki je stal petdeset dolarjev steklenica, ga ni mogel rešiti. Lea je plesala enkrat s Fredom, drugič z Ramonom, toda med tem ko so bili njeni pogovori s Fredom zelo hladni, ji je Španec divje zabavljil in se jezil, zakaj se ona, hči kralja pomaranč, tako ponižuje, da občuje z navadnim človekom, ki je enostaven uslužbenec in dobiva mesečno mezdo.

— Saj je bil moj pilotski učitelj.

— Ravno to je, kar vam očitam. Kaprice bogatega dekleta vendar ne smejo iti tako daleč, da se izgubi v nižjih ljudskih slojih. Tako ameriški pa spet ne smete biti, lepa Miss Lea. Mi višji sloji

moramo vendar držati skupaj. Kam pa pridemo drugače.

Fred ni čul, kaj sta se pogovarjala, toda približno si je le predstavljaj, kaj se vrši med obema. In to mu je ugajalo. Njegova edina želja je bila, prekiniti vse odnose s to brezsrčno lutko, ki ni bila za drugega, kot za dirko za senzacijami.

Vsi trije so se v zgodnji jutranji uri odpeljali do Lejine hiše, a moža nista sprejela ponudbe, da bi se poslužila njenega avtomobila za pot domov, temveč sta oba dejala, da se vrneta peš. In tako so sta oba moža odkorakala po prazni aveni.

New York je ob tej uri tih in nem. Večina svetlobnih reklam je bila pogasnih. Nekaj časa sta korakala oba nemo v smeri proti domu, kajti služajna sta imela isto pot. Slednjči je nenadoma dejal Ramon:

— Ali se vam ne zdi, Mr. Blair, da je gospodična Lea res imenitno dekle?

— Gotovo.

Fred ni vedel več odgovoriti na tako bedasto vprašanje. Argentinec je nadaljeval, in Fredu se je zdelo, da hoče nekaj zvedeti od njega:

— Jaz je ne poznam dolgo, toda name je napravila najboljši vtis.

Fred je molčal, radoveden, kaj bo možak še vse povedal.

— Vi ste bil njen učitelj letanja?

— Da. Ona je že enkrat poprej letela z menoj na nekem privatnem letu, ki se je pa končal bolj tragično.

— O tem še nisem nikoli ničesar slišal. Kako je

bilo, če smem vprašati?

— Prav za prav nič posebnega: pilotiral sem jo iz New Yorka v Buffalo, kjer je imela silno nujno zadevo. Zašla sva v strahovit vihar, moral sem zasilno pristati in pri tem se je letalo razbilo, jaz sem bil ranjen, a ona je srečno odnesla zdravo kožo.

— In tedaj sta se zaročila, kaj ne? je vzkliknil Argentinec.

— Zaročila? je začudeno odgovoril Fred. O tem jaz ničesar ne vem.

— Torej niste vi njen zaročenec?

— Nikakor ne... in menda tudi nikoli ne bom.

— Vi se ne mislite zaročiti z njo?

— Mr. Ramon, stavljate mi zelo intimna vprašanja in morda bi kdo drugi na takšna vprašanja ne odgovarjal tako mirno, kot sedaj jaz, toda iz njih samo razvidim, da so za vas velike važnosti. In tako mi boste dovolili, da vam v vašem tonu nadaljujem pogovor. Miss Lea je ena najbogatejših partij v New Yorku in kakor vam je menda znano, ima mnogo oboževalcev. Eden izmed najnovejših ste vi... o, nikar ne delajte takega obraza, saj to ni nič slabega, nasprotno... Ker me morda smatrate za tekmeča v boju za dedičnjo milijonov, vam lahko odkrito in mirno povem samo eno: jaz nisem nikakr tekmeč, jaz se ne zanimam niti za roko te hčerke kralja pomaranč, kot jo imenujejo, niti za njene milijone. Jaz sem pilot, jaz sem človek iz čisto drugih življenjskih slojev, meni milijoni niso nič. Moja življenjska filozofija je druga. Poznava se zelo dobro z Leo, toda med nama ni padla nikoli niti ena beseda glede najine skupne bodočnosti. To vam povem radi tega, ker sem videl,

da se z njo dobro razumete. Želim vam samo eno, da dosežete svoj cilj in povedete dedičnjo milijonov pred oltar.

Argentinec na te nenavadne besede v začetku kar ni mogel odgovoriti, tako je bil osupel. Zvedel je sicer vse, kar je bil želel, toda daleko ni pričakoval, da se bo stvar tako gladko iztekla in da mu bo njegov tekmeč tako rekoč na krožniku prinesel vse, kar si je le pozelel.

Slednjči je dejal:

— Gospod Blair, vi ste izreden človek. Tako izreden, da vas prav za prav niti popolnoma razumeti ne morem. Toda veselim se iskreno, da sem v življenju srečal moža, kakor ste vi. Mislim, da jih ni mnogo takšnih. Vsak drugi bi na vašem mestu storil drugače in bi boj za milijone bojeval do skrajnosti z vsemi tekmeči in s posestnico samo.

— Gospod Ramon, pustiva te pogovore. Mislim, da sva si vse povedala, kar je bilo potrebno. Rekel bi samo še tole: v treh tednih odletim s stratosferskim letalom v Evropo. Ne vem, ali se bom s tega poleta vrnil živ, želim pa, da na vsak način preprečite, da se ga Miss Lea udeleži osebno, kar je od mene in ravnateljstva ponovno zahtevala. Slavnja hoče biti, to je vse. Toda jaz niti nočem prevzeti odgovornosti za njeno življenje, niti ne bi hotel, da bi se najini imeni skupaj imenovali v tej zadevi. Vi boste že znali, če si osvojite tudi njeno srce, na en ali drugi način, pa če bi bilo tudi z zvijačo, preprečiti, da ne pride na letališče. Na primer, dajte se isti dan poročiti, ne?

— Izborna ideja.

Vzajemna posojilnica r. z. z o. z. v Ljubljani — Miklošičeva cesta 7

poleg HOTELA UNIONA. — NUDI ZA VSE VLOGE POPOLNO VARNOST IN OBREŠTUJE NOVE VLOGE PO 4% DO 5% PO DOGOVORU — ZAHTEVAJTE PROSPEKT. — NOVE VLOGE SO VSAR CAS RAZPOLOZLJIVE. — POSLUŽITE SE VARČEVANEGA KROŽKA. — POSOJILNICA DAJE KRATKOROČNA POSOJILA.

MALI OGLASI

Službo dobi

Beseda 1 Din. davek 3 Din; za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Krojaški pomočnik s stalno delo, dobi mesto. Pismene ponudbe: Breclaj, Prevalje.

Frizerko

žbno delavko, sprejemam takoj za stalno. V. Rozman, Kranj, Mestni trg.

Skrobnica

sprejemam takoj, Ponudbe z navedbo doredanja prakse na ogl. odd. Jutra pod znakom »Slihtare«.

Tkalskega mojstra

s prakso v lani ali juti — sprejemam. Ponudbe z navedbo doredanja prakse na ogl. odd. Jutra pod »Lana«.

Prodajalco

dobro izurjenega, sprejemam v špecijalno trgovino v Ljubljani. Ponudbe pod »Špecijalna trgovina 91a na ogl. odd. Jutra«.

Raznašalko

za trgovino, sprejemam takoj. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra.

Postrežnica

veljani popravljanja in pranja, dobi mesto. Žez gospodine za takoj. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra.

Frizerska pomočnica

dobro moč, dobi takoj stalno službo, Frizerski salon »Pavla, Celje, Kovarika 1«.

Frizerka

zanesljiva, dobra moč z večletno prakso v tej stroki dobi stalno mesto v podružnici. Salon I. Svetec, Novo mesto.

Službe išče

Vsaka beseda 50 par; davek 5 din; za šifro ali dajanje naslova 5 din; najmanjši znesek 12 din.

Dobra kuharica

želi službe k boljši družini. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Samostojna 32«.

Natakarica

zmožna kaviarje, vzame v najem bank. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod šifro »Boljše gostilne«.

Natakarica

pridna, poštena, čedne znanosti, izučena, išče službo v kakšni boljši gostilni. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra.

Natakarica

pridna, poštena, čedne znanosti, izučena, išče službo v kakšni boljši gostilni. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra.

Natakarica

pridna, poštena, čedne znanosti, izučena, išče službo v kakšni boljši gostilni. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra.

Natakarica

pridna, poštena, čedne znanosti, izučena, išče službo v kakšni boljši gostilni. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra.

Natakarica

pridna, poštena, čedne znanosti, izučena, išče službo v kakšni boljši gostilni. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra.

Natakarica

pridna, poštena, čedne znanosti, izučena, išče službo v kakšni boljši gostilni. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra.

Natakarica

pridna, poštena, čedne znanosti, izučena, išče službo v kakšni boljši gostilni. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra.

Natakarica

pridna, poštena, čedne znanosti, izučena, išče službo v kakšni boljši gostilni. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra.

Vajenci (ke)

Beseda 1 Din. davek 3 Din; za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Učenca

za poklicno obrt, sprejemam takoj, 15—16 let star, poštenih staršev. Naslov: Ruper Vinko, Zeleni nad Skofjo Loko.

Pouk

Beseda 1 Din. davek 3 Din; za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Gospodični

ki bi hotela instruirati mojo 11-letno hčerko, oddam soto z zajetkom (stanovala bi s hčerko). Naslov v vseh poslovalnicah Jutra.

Strojepisni pouk

Večerni tečaj od 1 do 4 mesece, oddelki od 1/2 do 8, in od 1/2 do 9 ure. Pouk tudi po diktatu. Vpisovanje dnevno, pričetek poljubno. Christofor učitelj. Domobranska c. 15. — Največja st. — nica!

Zasluzek

Beseda 1 Din. davek 3 Din; za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

2500 din

potrebujete da zmanuži te 1000 din mesečno. Pišite ANOS, Maribor, Orožnova ul.

Pridelki

Beseda 1 Din. davek 3 Din; za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Medarna

Ljubljana, Zidovska ul. 6 nudi sortirani prvovrstni cvetlični med po najnižji ceni.

INSERIRAJ V »JUTRO«

Radio

Beseda 1 Din. davek 3 Din; za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Najmodernejšje radio aparate

Seibt-Super Serie 38-49, na vse valovne dolžine, garantirano brez motenj, števne kupite lahko po originalnih tvorniških cenah brez prihrankov pri Glavnem zastopstvu Ludvik Herold, Ljubljana, Rimška 13. Ugodnost za prodajalce! Angleški »Bestone« radio aparati po jako nizki ceni, sečvni so na potu.

Trgovina z blagom

v mestu, na prometnem kraju, nizka najemnina, zaradi odsotnosti ceno napredaj, Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Dobra investicija«.

Trgovina z blagom

v mestu, na prometnem kraju, nizka najemnina, zaradi odsotnosti ceno napredaj, Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Dobra investicija«.

Trgovina z blagom

v mestu, na prometnem kraju, nizka najemnina, zaradi odsotnosti ceno napredaj, Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Dobra investicija«.

Trgovina z blagom

v mestu, na prometnem kraju, nizka najemnina, zaradi odsotnosti ceno napredaj, Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Dobra investicija«.

Trgovina z blagom

v mestu, na prometnem kraju, nizka najemnina, zaradi odsotnosti ceno napredaj, Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Dobra investicija«.

Trgovina z blagom

v mestu, na prometnem kraju, nizka najemnina, zaradi odsotnosti ceno napredaj, Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Dobra investicija«.

Trgovina z blagom

v mestu, na prometnem kraju, nizka najemnina, zaradi odsotnosti ceno napredaj, Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Dobra investicija«.

Trgovina z blagom

v mestu, na prometnem kraju, nizka najemnina, zaradi odsotnosti ceno napredaj, Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Dobra investicija«.

Trgovina z blagom

v mestu, na prometnem kraju, nizka najemnina, zaradi odsotnosti ceno napredaj, Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Dobra investicija«.

Radio aparat

6+1 cenni, znamke Hornphoa, prodam ali zamenjam za motorno kolo DKW. — Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Ugodna prilika«.

Prodajam

Beseda 1 Din. davek 3 Din; za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Bršljane, oleandre in juke

v lesenih posodah, prodam poceni Sever & Komp., Ljubljana.

Kapital

Beseda 1 Din. davek 3 Din; za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Dvosob. stanovanje

z verando v Trnovem, oddam. Vseleten takoj ali pozneje. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra.

Komfortno 3-sobno stanovanje

v strogem centru mesta, oddam takoj ali 1. februarja 1939. Informacije pri hišniku v Cigaletovi ulici št. 1.

Stanovanja

dveh sob in pritlik, sčten za takoj. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra.

Obrt

Beseda 1 Din. davek 3 Din; za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Kovaško kladivo

(Federhammer) št. 5, ali št. 4 in specialno strožnico za konuse (Konusdrehbank) v rabljenem, toda v obratnem stanju takoj kupimo 1. s. proti gotovini. Ponudbe na podružnico Jutra Maribor pod »Nujno«.

Iskali

Beseda 1 Din. davek 3 Din; za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Prostore za trgovino

velike, razčne, pripravnost za drugo obrt, oddam. Cerkvena ul. 21.

Svetle suhe prostore

praprane za skladišča ali večjo obrt, v bližini gl. kolodvoru, velike, oddam v najem ali prodam. Resne ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Industrija«.

Trgovina z blagom

v mestu, na prometnem kraju, nizka najemnina, zaradi odsotnosti ceno napredaj, Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Dobra investicija«.

Trgovina z blagom

v mestu, na prometnem kraju, nizka najemnina, zaradi odsotnosti ceno napredaj, Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Dobra investicija«.

Trgovina z blagom

v mestu, na prometnem kraju, nizka najemnina, zaradi odsotnosti ceno napredaj, Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Dobra investicija«.

Trgovina z blagom

v mestu, na prometnem kraju, nizka najemnina, zaradi odsotnosti ceno napredaj, Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Dobra investicija«.

Trgovina z blagom

v mestu, na prometnem kraju, nizka najemnina, zaradi odsotnosti ceno napredaj, Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Dobra investicija«.

Trgovina z blagom

v mestu, na prometnem kraju, nizka najemnina, zaradi odsotnosti ceno napredaj, Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Dobra investicija«.

Trgovina z blagom

v mestu, na prometnem kraju, nizka najemnina, zaradi odsotnosti ceno napredaj, Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Dobra investicija«.

Trgovina z blagom

v mestu, na prometnem kraju, nizka najemnina, zaradi odsotnosti ceno napredaj, Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Dobra investicija«.

Trgovina z blagom

v mestu, na prometnem kraju, nizka najemnina, zaradi odsotnosti ceno napredaj, Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Dobra investicija«.

Posest

Beseda 1 Din. davek 3 Din; za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Trgovska hiša

velika, dvonadstropna, v središču mesta Celje, z velikimi skladišči, napredaj. Ugodna naložitev kapitala. Ponudbe na podružnico Jutra v Celju pod znakom »Ugodno«.

Stanovanje

Beseda 1 Din. davek 3 Din; za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Podstrešno stanovanje

(2 sobi, kuhinja) oddam takoj, najrajši vpojojevcu v Nunki ulici št. 10. — Obožnost glavna dela hišnika.

Dvosob. stanovanje

z verando v Trnovem, oddam. Vseleten takoj ali pozneje. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra.

Komfortno 3-sobno stanovanje

v strogem centru mesta, oddam takoj ali 1. februarja 1939. Informacije pri hišniku v Cigaletovi ulici št. 1.

Stanovanja

dveh sob in pritlik, sčten za takoj. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra.

Obrt

Beseda 1 Din. davek 3 Din; za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Kovaško kladivo

(Federhammer) št. 5, ali št. 4 in specialno strožnico za konuse (Konusdrehbank) v rabljenem, toda v obratnem stanju takoj kupimo 1. s. proti gotovini. Ponudbe na podružnico Jutra Maribor pod »Nujno«.

Iskali

Beseda 1 Din. davek 3 Din; za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Prostore za trgovino

velike, razčne, pripravnost za drugo obrt, oddam. Cerkvena ul. 21.

Svetle suhe prostore

praprane za skladišča ali večjo obrt, v bližini gl. kolodvoru, velike, oddam v najem ali prodam. Resne ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Industrija«.

Trgovina z blagom

v mestu, na prometnem kraju, nizka najemnina, zaradi odsotnosti ceno napredaj, Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Dobra investicija«.

Trgovina z blagom

v mestu, na prometnem kraju, nizka najemnina, zaradi odsotnosti ceno napredaj, Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Dobra investicija«.

Trgovina z blagom

v mestu, na prometnem kraju, nizka najemnina, zaradi odsotnosti ceno napredaj, Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Dobra investicija«.

Trgovina z blagom

v mestu, na prometnem kraju, nizka najemnina, zaradi odsotnosti ceno napredaj, Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Dobra investicija«.

Trgovina z blagom

v mestu, na prometnem kraju, nizka najemnina, zaradi odsotnosti ceno napredaj, Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Dobra investicija«.

Trgovina z blagom

v mestu, na prometnem kraju, nizka najemnina, zaradi odsotnosti ceno napredaj, Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Dobra investicija«.

Trgovina z blagom

v mestu, na prometnem kraju, nizka najemnina, zaradi odsotnosti ceno napredaj, Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Dobra investicija«.

Trgovina z blagom

v mestu, na prometnem kraju, nizka najemnina, zaradi odsotnosti ceno napredaj, Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Dobra investicija«.

Trgovina z blagom

v mestu, na prometnem kraju, nizka najemnina, zaradi odsotnosti ceno napredaj, Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Dobra investicija«.

Trgovina z blagom

v mestu, na prometnem kraju, nizka najemnina, zaradi odsotnosti ceno napredaj, Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Dobra investicija«.

Trgovina z blagom

v mestu, na prometnem kraju, nizka najemnina, zaradi odsotnosti ceno napredaj, Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Dobra investicija«.

Enosob. stanovanje

po možnosti s kopalnico, iščen v centru za 1. december. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod šifro »Decembar 282«.

Soboda

Beseda 1 Din. davek 3 Din; za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Prazno sobo

solčno, krasno, prostorno, poseben vhod, Copova cesta, oddam 1. decembra. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra.

Sobo

lepo opremljeno, strogo separirano, v centru ali bližini, išče gospod za 1. december. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod šifro »Uradnik JZ«.

Živali

Beseda 1 Din. davek 3 Din; za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Pes foksterier

belo-črn, št. znanek 436, je ušel. Najditelj naj ga odda proti nagradi v trgovini Pintar, Celovška c. 89.

Izgubljeno

Beseda 1 Din. davek 3 Din; za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Kolesna pokrovka

(Radkappel) od avtomobila z znamko Terraplane se je izgubila dne 1. t. m. zvečer med potjo Vrhnika - Ljubljana. Najditelj naj jo vrne proti nagradi v trgovino A. Zibert, Ljubljana, Prešernova ulica.

Preprosto sobo

s štedilnikom, iščem v bližini centra za zelo mirno, pošteno žensko. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod šifro »Gorka sobica«.

ZAHVALA! TRGOVSKI SAMOPOMOČI V MARIBORU

Izrekan iskreno zahvalo, ker mi je po smrti mojega soproga ZALOŽNIK IGNACA izplačala zelo izdatno posmrtnino, vsled tega si usojam posebno gospodarskim osebam toplo priporočati pristop k tej zelo kulantni in karitativni instituciji, ki nudi posmrtno zavarovanje proti zmernim prispevkom.

MARIBOR, dne 15. novembra 1938.

Založnik Vera, vdova s. r.

Založnik Vera, vdova s. r.

Založnik Vera, vdova s. r.

Založnik Vera, vdova s. r.

Založnik Vera, vdova s. r.

Založnik Vera, vdova s. r.

Založnik Vera, vdova s. r.

Založnik Vera, vdova s. r.

Založnik Vera, vdova s. r.

Založnik Vera, vdova s. r.

Založnik Vera, vdova s. r.

Založnik Vera, vdova s. r.